

Hangjáték. Zenekari hangv. Svéd est. Zórakoztató zene. 23. Ejjeli hangv. Operett. 20.15: Filharmóniák. Táncczene. Erétrészletek. és zenekari hangv. Kézongorás hangv. Magyar óra. Főzenekar. Muffon. Zenekar.

19. június 20. Grammfón. 19.40: Rádió. Közben hírek. Hangv. — 9.30: Hírek. 1: Pó. 2.45: Hírek. 4: Z. 5.45: Pontos hírek. 5: A Kisfal. 6: Gr. 7: A K. 8: A. 8.40: Radics J. 9.45: P. 10.15: H. Utána cig.

Hirdetése

...zó varróleányok fe... argit divatszalonja... le Ferdinand 48., re...

Regény

...asonlatosság... Mort grófnó... A látszat csai... Lind Dora titka... Az igazi asszony... e kiadása... ndorok és Milliár... Könyve kiadása... ovag (Milliók Könyv...)... égi regény (Milliók...)... Soha ilyen nászuta... önyve kiadása... ny nélküli város... e kiadása... Győzelmes vénusz... e kiadása... herceg (Milliók...)

TÓFI KÖTETEK

...öngyei... k... arában... en

...nként 20 lej. ...apható:

KELET

...utánvétellel, vagy az... ság előzetes beküld... mellett.

XIV. ÉVF. * 135. SZAM
Cluj—Kolozsvár, 1931
június 20 Szombat
5691 ÉV Tamusz 5

Posta postala
plafite in numerar
no. 224.716-929.

Ára 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
utca) 16. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KULFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint vétetnek fel

KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Tízmillió font

Londoni jelentés szerint az Európai Bizottság tízmillió font, körülbelül 8 milliárd lej értékű kölcsönt akar nyújtani a dunai agrár-államoknak, hogy a gabona-termelésüket racionalizálják és a termelést előidéző fölös gabona-terményiségek helyett más termények teremtésére térjenek át. A hír, ha megvalósul, valóságos forradalmat, még pedig ezuttal vér nélküli forradalmat jelentene az agrárállamok gazdasági és politikai életében. Elsősorban technikai forradalmat, mert a nyújtandó kölcsönt érdekelt államok mindenkéltül prioritív agrártermelésük technikai fejlesztésére kellene, hogy felhasználják. — másodsorban gazdasági forradalmat, mert az ipari növények termelésére való áttéréssel saját ipari életük is újabb lehetőségeket nyitnának meg.

A tízmillió fontos kölcsön gazdasági és politikai szempontból előnyös, mert az ipari korszak által állandóan forradalmasodó tőkésnek a munkához való visszatérést segíti. Abban az esetben ugyanis, az agrárkrízis folytán teljesen fosztóképtelenné lett paraszti réteg ismét vásárló-képesekké válnának, megjelent nyugati ipar újra foglalkoztatni fogja a parasztokat. Ma a román, a magyar, a szlovák paraszt nem tud ipari cikket vásárolni, mert gabonáját vagy általában nem tudja eladni, vagy csak olyan alacsony áron, hogy nem fedezheti az adóját. Racionalizált gabonatermelés és mezőgazdaság átalakított farmszerű működés mellett a dunai államok lakosságának sokkal több lehetőséget nyitnak arra, hogy termelvényeiket a biztosított piacot találjanak. A biztosított piac pedig a parasztság ipari gazdaságának kvantumát emeli és a megnövekedett, a fokozott igény az ipari államok termelésének újabb lendítést idézheti elő.

A kérdés csak az, hogy a tízmillió fontos nemzetközi mezőgazdasági kölcsön terve nem-e marad terv, illetőleg a kivétel nélküli kölcsön megvalósítása nem toldik-e ki túl messzire. Az agrár- és ipari krízis ugyanis már világszerte olyan kiélezett és fenyegető, hogy a velejáró politikai forradalmasodást csak a gyors és nem bürokratizált segítség gátolhatja meg. Minél tovább húzódik a vita a kivétel nélküli kölcsön megvalósításának lehetősége fölött, a nyugateurópai banktőke minél aggodalmasabb fog mutatkozni a nemzetközi kölcsön megvalósítása körül, — annál nagyobb a veszélye annak, hogy a nyugati és szlovén gazdaságban a végső fokig elert tömegek megújítják a várakozást és a végső kétségbeesés eszközeit nyuljanak.

De bár a nemzetközi gazdasági válságpontja a nyugati ipari államokban van, ma már ott tartunk, hogy a dunai agrárállamok is egyre mélyebben süllyednek abban a gazdasági örvényben, mely egész Európát elsodrassal fenyegeti. Nyilvánvaló lett, hogy országhatárokkal nem lehet gátat szabni a gazdasági válság terjedésének, bebiztosított, hogy Európa minden politikai széttagoltsága ellenére, tényleg egy gazdasági test, amelynek a nyugati szélén történő események döntő kihatással vannak a legkelebbi szélén történőekkel. Ha Németországban és Angliában súlyos ipari válság van, ez nemcsak azt jelenti, hogy

Boila Romulus feltűnésteltő cikke a burkolt diktatúráról

A kamara megsemmisítette a kommunista mandátumokat

A kormány kolozsvári félhivatalosa köztársasági érzelmeivel gyanúsítja a „Patria“ cikkíróját

Cuzát a Korona-rend keresztjével tüntették ki

Bucaresti-Bukarest, jun. 19. (Az Uj Kelet tud.) A Morgan-féle telefon ma teljesen felmondta a szolgálatot. Kolozsvár és Bukarest között déli 12 órától kezdve megszakadt a telefon-forgalom és így a kamara ma délutáni üléséről sem a lapok, sem a hatóságok, nem kaphattak tudósítást.

Lapzártakor kerülő uton tudtuk megszerezni a kamara ma délutáni ülésén történt események tudósítását.

A tizenegyes bizottság úgy határozott, hogy csak a Maros-, Szatmár- és Bihar megyei kommunista listákat ajánlja megsemmisítésre a kamara plénumának, míg a temesmegyei listát, ahol a listavezető Patrascanu volt, érvényesítette. A tizenegyes bizottságnak ez a jogi döntése gyakorlatilag semmit sem jelent, mert ha az említett megyékben a kommunista listát megsemmisítik úgy a kommunista párt érvényben maradt szavazatai nem érik el a két százalékos és így az összes mandátumaikat elvesztik.

A kamara ülése a 11-es bizottság indítványa szerint döntött és szinte egyhangúlag megsemmisítette meg a kommunista mandátumokat. A kamara ülésén igazolták Olt és Temes megye választásait, majd megkezdődött a vita a kommunista listák fölötti vita.

Patrascanu emelkedett elsőnek szólásra. Kijelentette, hogy a vita jogi és nem politikai jellegű és sajnálatos, hogy a parlament erőszakkal politikát csinál belőle. Imre Aladár román állampolgár, a 11-es bizottság döntése elfogult.

Jorga miniszterelnök válaszolt a felszólalásra. A kérdés fölött nem lehet vitázni — ugymond —, mert nemcsak a kormány, hanem az egész ellenzék óhaja találkozik. Mindenki szavazzon tehát nyugodt lelkiismerettel.

Ezután megtörtént a szavazás. A kamara 288 szavazattal 11 ellenében megsemmisítette a szatmári kommunista listát.

Imre Aladár szólalt fel:

— Tudom — mondotta, — hogy a többi megyék szavazatait is megsemmisítik és mi ezzel kibuktunk a parlamentből. De hangsúlyoznom kell, hogy román állampolgár vagyok, annak is érzem magam és amit most a kamara tett, az a legnyilvánvalóbb törvénytelenség.

A kamarában ekkor fülsiketítő zaj támad, melyből alig hallatszák ki Imre

hangja, amikor a világorradalomról beszél.

Cuza szavazásra teszi a bihari és marosi kommunista listákat is, amelyeket a kamara szintén megsemmisít. Ezzel a kamara ülése véget is ért.

A kamara ülésének befejeztével Cuzát a román Korona-rend nagykeresztjével tüntették ki. A belügyminisztérium a mai nap folyamán dönt afelől, hogy a megsemmisített kommunista mandátumokat kik kapják meg.

A nemzeti parasztpárt az államrend reorganizálását kívánja

Cluj-Kolozsvár, június 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Patria mai számában feltűnésteltő vezércikk jelent meg, amely annál nagyobb visszhangot fog kelteni, mert a szenzációszámba menő cikk szerzője Boila Romulus, a kolozsvári egyetem alkotmányjogi tanára, a nemzeti parasztpárt egyik legmarkánsabb vezetője, Maniu Gyula sógora.

Boila professzor cikkében megállapítja, hogy Romániát az egyesülés óta, — leszámítva Vajda Sándor három hónapos és a nemzeti parasztpárt két éves és négy hónapos kormányzását — burkolt diktatúrával kormányozták.

— Ennek a burkolt abszolutizmusnak — írja Boila professzor — már is mutatkoznak az összes gyászos következményei.

A cikk ezután felsorolja azokat a nyílt alkotmányértékeket, amelyeket a jelenlegi kormány elkövetett, az erőszakos választások, majd a választások igazolása során és rámutatott arra, hogy a kormány egyszerűen félretéve az alkotmány rendelkezéseit, királyi dekrétumokkal törvényeket helyezett hatályon kívül. Boila professzor kategórikusan megállapítja, hogy sem a multban, sem most nem következtek be a szankciók. Romániában felelősség nélkül dolgoznak és még senki sem vontak felelősségre azok közül, akik veszélybe döntötték egy államalkotó nemzet legszenyebb javait. E megállapítások után Boila professzor az alábbi meglepő konkluziókat vonja le:

„Ilyen körülmények között arra a meggyőződésre kell jussunk, hogy az adott intézmények ben és főképpen az

Ma délelőtt a belügyminisztériumban értekezlet volt Argetoianu elnökletével, amelyen az alminiszterek, továbbá Cadere Victor és az állambiztonsági hivatal többi képviselői vettek részt. Az értekezleten a kommunista agitátorok elleni intézkedésekről tárgyaltak.

A király Iorgához születésnapja alkalmából üdvözlőlevelet intézett, amelyben hosszú életet kíván és egészséget annak a szép munkának az elvégzéséhez, amelyre vállalkozott az, aki tanára volt és barátja a nehéz napokban.

állam jelenlegi organizációjában, nincsen reális és elegendő biztosítékunk hamisítatlan alkotmányos életre.

Nem engedhetjük meg, hogy a román állam egzisztenciája politikai kalandorok miatt veszélybe kerüljön. Minthogy sem az írott alkotmány, sem az állam élő intézményei úgy, ahogy vannak, nem nyújtanak kellő garanciát arra, hogy az egyesített Románia az egyedül lehetséges alkotmányos módszer szerint kormányoztassék, mi az egyesített Romániának új intézmények és a dolgok új átrendezése útján való reorganizálását kívánjuk, ami a jövőre nézve tökéletesen garantálná a román állam és a román nemzet egzisztenciáját s fejlődését.

Boila professzor cikkével részletesen foglalkozik a kormány kolozsvári hivatalos organumának: a Drumul Nou-nak ma délutáni száma.

— Ujra balra? — kérdi a kormány hivatalos lapja, amelynek cikkírója kapitalista-forradalmárnak nevezi Boila Romulust. A lap leközi Boila professzor cikkének markánsabb részleteit, majd az alábbi megjegyzéseket fűzi hozzá:

„A cikk eléggé tendenciózus, de nem eléggé világos. Ki az a „mi kívánjuk?“ A Boila-család, vagy a nemzeti parasztpárt, avagy ez a kettő mindegy?

Maniu Gyula köztársasági elnökségéről és szimpatikus unokaöccsének miniszterelnökségéről van szó? Avagy az unokaöccs a „nagybácsi“ autorizációja nélkül játszik a Patria hasábjain balra-tolódást?

Németországban, vagy Angliában megbomlott a gazdasági élet egyensúlya, hanem azt is, hogy a munkából kirekesztett tömegek, ipari munkások és alkalmazottak képtelenek felvenni azokat az agrár-termékeket, melyeket Kelet-Európa agrárállamai elegendő bőségesen szállíthattak számára, megfelelő áron. A tízmillió fontos kölcsön, melyet a nyugati pénzügyvilág a dunai államok agrár-termelésének racionalizálására akar fordítani, kétségtelenül nem mélyreható megoldása sem az ipari, sem az

agrár-krízisnek. A mélyreható megoldás csakis Európa gazdasági egységének és politikumtól mentesített szociális egyensúlyának eljövételétől várható. Egyelőre azonban, legalább is addig, míg az orosz kérdés nem tisztázódik — míg az orosz kérdés ne mtisztázódik, — addig ez a kölcsön volna az az átmeneti csodaszer, mely pillanatnyilag enyhítené a helyzetet. Jelentén a dunai agrárállamok lakosságának gazdasági talpraállását, a nemzetközi gazdasági élet vérkeringésébe való bekapcsolódást

és jelentén a nyugati ipari államok munkanélküliségének és elnémetült üzemeinek csökkenését, illetőleg újból való megindulását.

Érthető tehát, ha az új terv nagy érdeklődést kelt a dunai agrárállamokban. Ha megvalósulna, nagyon sokat érnék vele, de ha nem valósul meg, úgy ez a csalódás csak mélyíteni fogja azt a szakadékot, mely ma a politikusok ígéretei és a tényleges valóság adottságai között húzódik el mélyen és sötét fenyegetéssel.

Sir Drummond Shills nagyszabású beszédben ismertette Palesztina helyzetét a Népszövetség mandatórius bizottsága előtt

Minden akadály ellenére haladás észlelhető az ország fejlődésében

Genf, június 18. Közölte az Uj Kelet, hogy a permanens mandatórius bizottság előtt június 15-én dr. Drummond Shills brit alállamtitkár jelentést tett Nagy-Britanniának, mint mandatórius hatalomnak palesztinai munkájáról. Shills beszéde elején kijelentette, hogy ezuttal sokkal szerencsésebb kilátások között teheti jelentését, mint az elmúlt esztendőben. Tavaly az atmoszféra az 1929-i sajnálatos események miatt még mindig izgatott volt.

A nyugalom periódusa

— Örülök — mondotta — közölhetni a tisztelt bizottság tagjaival, hogy most már a tavalyi zavaros állapotokhoz képest a nyugalom periódusa állott be, noha el kell ismerni, hogy Palesztina politikai atmoszférája még mindig feszült és az országban a gazdasági krízis hatásai még mindig fennállanak. Anélkül, hogy az önelégültség hibájába esnék, merem állítani, hogy öfelsége kormányának teljes megelégedésére szolgált az a körülmény, hogy a zavargások újraéledése ellen történt intézkedéseink hatásosnak bizonyultak. 1930-ban és 1931-ben a hувéti ünnepek, amelyek egyébként mindig némi zavarokkal járnak, ezidén egyes incidensektől eltekintve, nyugodt lefolyásúak voltak, dacára annak, hogy az elmúlt két husvét összeesett a zsidó peszachchal és a mohamedán Nebu Musa ünnepségeikkel.

Mezőgazdasági szövetkezetek

Drummond Shills beszédének további folyamán elmondotta, hogy az 1930. év az ankétek, a jelentéstételek és vizsgálódások periódusa volt. A kormány 1930 januárjában Palesztinába küldötte Sir Herbert Dowbiggin rendőrspektort, az angol közrendészet egyik kiváló szakértőjét, aki javaslatokat tett a palesztinai rendőrség reorganizálására. G. F. Strickland, az indiai közigazgatás szövetkezeti szakértője is Palesztinába jött, abból a célból, hogy kivizsgálja a helyzetet és hogy referáljon arról, vajjon van-e lehetőség a mezőgazdasági szövetkezeteknek Palesztinában való meghonosítására.

Az alállamtitkár ezután az októberi Fehér Könyvről és Macdonaldnak Weizmannhoz intézett leveléről számolt be.

— Öfelsége kormánya — mondotta — megtett minden intézkedést arra, hogy a gyanakvás légkörét eloszlassa. November 17-én az alsóházban a Fehér Könyv fölött vita támadt és röviddel ezután zsidó vezetők és öfelsége kormányának képviselői között megbeszélések történtek. Ezeket a tárgyalásokat a jóindulat szellemében tartottuk meg és ennek volt az eredménye, hogy 1931 február 13-án a miniszterelnök levelet intézett Weizmannhoz, hogy bizonyos hamis értelemezéseket, amelyek a Fehér Könyv nyomán támadtak, elhárítson. A miniszterelnök szavai szerint ez a levél „hivatalos interpretációja a Fehér Könyvnek”.

— Ez a levél — folytatta Shills államtitkár — nem részesült azonban kedvező fogadtatásban az arabok részéről. Ők azon a véleményen vannak, hogy a levél érdekeikkel ellentétben teljesen módosította a Fehér Könyvet. Mi ezt ugyanis nem ismerjük el, de ez a tény illusztrálja azokat a nehézségeket, amelyek elé állították a kormányt Palesztinában. Fel-

A timisoarai zsidó fiuliceum és felsőkereskedelmi iskola nyilvánosságuk

Az ezekkel kapcsolatosan működő fiuliceum a város centrumában az iskolával egy telken fekvő saját emeletes, központi fűtéssel ellátott villájában van elhelyezve. Az internátust virágos udvara, játéktere, tornaterme és a közelében levő parkok teszik kellemessé. A szobák zömében csak két-két tanuló lakik együtt. Az állandó tanári felügyelet a tanulmányi eredményt, a bőséges ellátás a testi fejlődést biztosítja. Az ellátás szigorúan köser. Minden reggel minjában való imádkozás. Jutányos árak. Bővebb felvilágosítással az internátus igazgatósága szolgál. (Válaszbélyeg.)

állították a fajok álláspontját, amely szinte lehetetlenné teszi, hogy a lakosságának egy része kielégíttessék anélkül, hogy ez ne idézne elő a lakosság másik részében elégedetlenséget.

A gazdasági helyzet

A palesztinai gazdasági helyzetről szólva, Drummond Shills kijelenti, hogy számos kellemetlen körülmény ellenére is bizonyos haladásról lehet beszámolni. 1930-ban a vámok jövedelme majdnem egymillió fontot tett ki. Ne feledjük el, hogy olyan esztendőben történt ez, amikor a világ zsidósága redukált mértékben küldte adományait a Szentföldre és amikor ugyancsak redukált mértékben történtek tőkeinvestálások az országban. Ha eltekintünk a fegyveres védelem anyagi terheitől, akkor az ország pénzügyei az utóbbi két évhez viszonyítva kielégítőnek mondhatók. Az utóbbi két évben jelentékeny közmunkákat kezdeményeztünk, amelyek lehetővé tették a kormány számára, hogy munkaalkalmat adjon több munkásnak. Haifában a kikötői munkálatok nagyon előre haladtak és a

kormány által létesített Kadoorie-iskola mezőgazdasági iskola melyet 1931-ben nyitottak meg jelentékeny tényezője az ország fejlődésének.

Kikötői építés, elektromosítás

Az utóbbi évek kimagasló eseménye a Shell Company petróleumtelepeinek Haifában való megnyitása. Meg kell említeni, hogy Palesztina és Trasz-Jordánia kormányai aláírták az Irak Petroleum Companyval kötött és az olajeszegek lefektetésére vonatkozó szerződéseket.

A mezőgazdaság szenvedett a világvízis sulya alatt, azonkívül rossz volt a téli aratás s úgy a mezei egerek, mint a sás-kák pusztító hadjáratai sokat ártottak a mezőgazdasági termelésnek. A kormány azonban igyekezett a paraszti lakosság nyomorán segíteni és pedig rövidlejáratu agrárhitelekkel, amelyeknek összege 35 ezer font sterlingre rug. Megemléstreméltó azonban a Jordán melletti villamos erőműveknek felállítását, amely az év végén Palesztina iparának nagyrészét el fogja látni villamos árammal.

Tüzriadalom a kolozsvári törvényszéken

Egyesek azt hitték, hogy fel fog robbanni a törvényszék épülete, de ez szerencsére nem történt meg

Cluj-Kolozsvár, június 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). Különös vészlarma verte fel ma a kora reggeli órákban Kolozsvár törvényszéki épületét. Az a hír terjedt el a folyosókon, hogy a szemben lévő Jilescu autógarázsban tűz tört ki, amely veszélyezteteti az ott felhalmozott benzinkészletet. A tűzvézsi hírnökei rögtön azzal az információval is szolgáltak, hogy a Jilescu garázsban veszedelmes benzinpincék vannak, ezekből pedig csöveken vezetik ki a benzint, amelyek az egész Honvéd utcát keresztül járják át, úgy, hogy baj esetén a törvényszék felrobbantására is elegendő.

Érthető rémület fogta el ekkor a törvényszék földszintjén lévő irodák és tárgyalótermek hivatalnokait és a közönséget. A robbanás azonban egyre késett és a törvényszék épülete még mindig nem akart darabokban repülni az ég felé. Végül kiderült, hogy a Jilescu garázsban valóban történt valami de ez egészen jelentéktelen baleset volt csupán, aminek semmilyen következménye nem lehet a törvényszék épületére. Csak akkor nyugodtak meg a kedélyek és vonult vissza a közönség a törvényszékre.

Amundsen él!

Az egykori Maligin-expedíció indít kutatásokat az elűnt Amundsen után

Berlin, június 19. A Berliner Tageblatt moszkvai jelentése szerint Amundsen, a világhírű sarkutazó, akit néhány évvel ezelőtt mindenki elveszettnek hitt nem halt meg. A lap cikke beszámol Pjal amerikai sarkutazónak Wiese professzorhoz érkezett táviratáról, amelyben Pjal azt közölte a professzorral, hogy Amundsen, mielőtt elutazott volna végzetes útjára, az Italia hajótöröttjeinek megmentésére, elmondta neki, hogy a Rudolf trónörökös-szigeten nagyobb élelmiszerraktárt rejtett el, amelyről pontos leírást tudott adni. Ennek alapján valószínűnek hiszi, hogy Amundsen felkereste ezt a szigetet, az ott elrejtett élelmiszerraktárt, amelyből több éven át megélhet.

Pjal megkérte ezért a „Maligin” nevű orosz hajó egykori expedíciójá-

nak tagjait, hogy gondosan kutassák át a szigetet.

Az egész világ művelt társadalmá fészült figyelemmel néz az újabb kutatások eredményei elé, amelyek hivatva lesznek visszaadni újra az emberi társadalomnak és a tudományának a sark-kutatások önfeláldozó hőseit.

SCHULHOF EMILNÉ

ORIENT
Szövömművészeti Iskola

GRADEA, Str. Ep. Ciorogariu 14

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

Jó gazdaasszony
nem nélkülözhet

„OLIO SASSO”-t

Sajtkészítők!!

Jó sajtot

(kősert is)

csakis a hatóság és nem romlandó

Schweiczi Tejoltó-val készíthetnek.

Egger & Co. Rt. vegyészeti gyára, CLUJ.

Ugyanott beszerezhető a „Sajtkészítők kézikönyve is” a 20 lej előzetes bevétele ellenében.

TEGYEN PRÓBARENDELÉST!

Bánáti liszt- és terménypiac

Az agrárpiacon élénk várakozással tekintenek az új termés elé. A Bánáti piac az új termés elsőrendűnek ígéri. Főleg Obesenyo vidéke vezet ebben a tekintetben. Természetesen, míg külföldön ilyenkor már nagyban költözik az üzleteket a határidőtözsdeken a bonálló termésre, nálunk ezt a renszert nem ismerik a gyakorlati üzleti életben s a lanyhánmenő kötések még a régi, tavalyi termésre szorítottak. A Bánáti piac az idén nem lesz a tavalyi gabonatermésből visszamaradt olyan gabonaféleleg, mely komoly konkurrenciát jelentene az új termésnek. A terménypiacon és a környékben egyébként újból érezhető idegességet váltott ki a kormányzat terve, hogy a Madgearu-féle gabonátörvényt bizonyos módosításokkal új életbe kívánja léptetni. Ez az idegesség különösen azzal magyarázható, hogy a kormány még semmilyen formában sem nyilatkozott hivatalosan arról, hogy milyen változtatásokat eszközölni a törvényen s így ebben a tekintetben ugyanabba a hibába esett mint a Mironescu-kormány, mely a sztanförgő törvény körül teremtett kártikus atmoszférában nagyban hozzájárult az amugyis letört termény- és lisztárak további lemorzsolódásához. Alapán az egész országban igen szépre mutatkozik a termés és ha valami elcsapás nem pusztít még a közeli jövőhétben megkezdődő aratásig, — mániában az idén messzi fogja tulhaladni a tavalyi terméseredményeket.

A buza-piacon e héten szokatlan élénység uralkodott, amit mértékadó körökben azzal magyaráznak, hogy a Csehszlovákiában július elsejével vezető gabonamonopólium következtében, a cseh terményesek és maltnagyobb vásárlásokat eszközöltek itteni piacokon. Az árak alakulása egyébként a következőkben adjuk: 76-os 260, 77-es 270, 78-as 280, 79-es 285, 80-es 290, 81-es 295, 82-es 300, 83-as 305, 84-es 310, 85-es 315, 86-os 320, 87-es 325, 88-as 330, 89-es 335, 90-es 340, 91-es 345, 92-es 350, 93-as 355, 94-es 360, 95-es 365, 96-os 370, 97-es 375, 98-es 380, 99-es 385, 100-es 390.

A többi gabonafélében megemlést a tengerit 285, valamint a zabot 285 lejell. A liszt piacon az árak változatlanok. Kisebb-nagyobb erdélyi rendelések kivül, a bánáti liszt piac semmi élénkséget nem tud felmutatni. Az árak az alábbiakban adjuk: Nullás 6.—, 2-es 5.40, 4-es 4.80, 5-ös 4.20, 6-os 3.80, lábliszt 3.60, valamint korpa 3.00.

— Így szerel le a francia flottarizsból jelentik: A francia kamara ülésén az 1931. évi flottaépítési program foglalkoztak. Javaslat szerint Franciaország épít ebben az évben egy hajót, két kisebb cirkáló, egy partilítóhajót és négy kísérőhajót.

Mig a tiszt

Revolverre

Cluj-Kolozsvár, június 19. (Közlöny.) Kolozsvárban június 19-én a Bonta Vasile a hadnagy a fal a takarón pedig feküdt szolg.

Pintea elvette a hadnagy a fal a takarón pedig feküdt szolg.

Látva, hogy a tiszt tartózkodik, a hadnagy a fal a takarón pedig feküdt szolg.

Mig megfo

Amikor megfordított, eldördült a

Rémülten rohant a hálóingbe állott a erősen folyt a vér. késébeesve az ág fellármázta a házbnyába rohant, ahol nak, Ardeleanu Ra tette a történetek.

A kapitány nehá a helyszínré sietet parancsnokságot, v a történetekről. Pár helyszínen a 83- orvosa is, de

már csak a beáll

A golyó a sziv közé nali halált okozott.

A katonai hatóságást indítottak meg nak felderítésére. katonatiszt íróasztal levelét találtak, Parancsnok vett m ták, hogy a szer tagnap este óta kés szaka folyamán meg és azután még soká magával. Revolvere az ágyba.

Mégis csak az „UNIO” fest, tisztít legolcsóbban, Cluj Belvárosi fiók Deák Ferenc u.

Mig a tisztiszolga a kaszárnyából elhozta a regulamentet...

Szivenlőtte magát és azonnal meghalt Bonta Vasile, a kolozsvári 83-as gyalog- ezred huszonkét éves hadnagya

Egy egész éjszakán át tartó szörnyű vívódás után vált meg az élettől a szép jövő előtt álló katonatiszt. A hadbíró és a ténylegesen nyomon az öngyilkosság ügyében

revolverrel ágyában töltötte el utolsó éjszakáját a szerencsétlen ember

Cluj-Kolozsvár, június 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár román társadalmát óriási izgalomban tartja Bonta Vasile huszonkét éves gyalogos hadnagya öngyilkossága, aki péntek reggel hat órakor megrázó körülmények között vetett véget életének. A jó külsejű fiatalember, aki az elmúlt ősszel hagyta el a bukaresti tiszti iskolát és jött első állomáshelyére, a kolozsvári 83-as gyalogezredhez, hamar megkedvelte magát a társasági életben és tisztársai nemcsak szerették, de szép katonai karriert is jósoltak neki. A fiatal hadnagyt városszerte gyakran lehetett látni kávéházakban és nyilvános helyeken, de ugyanakkor példás katonának ismerték, akiről fölöttesei mindig a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

A szívnek irányított revolver

Bonta Vasile a Honvéd ucca 70 szám alatt bérelt magának lakást és tisztiszolgája, Pinte Nicolae közkatona viselte gondját. Ma reggel a katona már öt órakor a lakáson volt. Mikor benyitott a szobába, megdöbbenve látta, hogy

a hadnagy a fal felé fordulva alszik, a takarón pedig a mellének irányítva fekvő szolgálati revolvere.

Pintea elvette a takaróról a revolvért és megsejtve, hogy az nemcsak véletlenül maradt az ágyon, kivette a revolverből a golyókat és azokat a fegyverrel együtt az íróasztal fiókjába tette. Ezután a tisztiszolga dolga után nézett, kitisztította a hadnagyi csizmáját és kikéféltte ruháit. Hat órakor Bonta felébredt.

Látva, hogy a tisztiszolga a szobában tartózkodik, a kaszárnyába küldte,

az a parancsal, hogy hozza haza számára az egyik gyalogsági regulamentet. Az értelmetlen katona nem gondolt arra, hogy a hadnagy csak azért akarja elvitatni otthonról, mert öngyilkosságot akar elkövetni és visszament a kaszárnyába, ahol a századirodából elkérte a regulamentet. Itt nem jelentett sem a század őrmesterének, sem az ott lévő katonatisztnak semmit, hanem a regulamenttel visszatért a lakásba.

Mig megfordult a kulcs a zárban

Mikor be akart lépni a szobába, az ajtó zárva találta. Ekkor Pinte Nicolae elővette a lakásnak nála lévő második kulcsát.

Amikor megfordította a zárban a kulcsot, eldőrdült a hadnagy revolvere.

Rémülten rohant a szobába. A hadnagy hálóingbe állott az ágy mellett és mellőlől erősen folyt a vér. A szolga odarohant és kétségbeesve az ágyra fektette le. Ekkor fellármázta a hálószobát, majd a kaszárnyába rohant, ahol a századparancsnoknak, Ardeleanu Radu kapitánynak jelentette a történetet.

A kapitány néhány tisztársával együtt a helyszíre sietett és értesítette a ténylegesen, valamint a habíroságot a történetéről. Pár percre rá megjelent a helyszínen a 83-as gyalogezred tisztiorvosa is, de

már csak a beállott halált konstatálhatta.

A golyó a szív közepén haladt át és azonnali halált okozott.

Egy borzalmas éjszaka

A katonai hatóságok széleskörű nyomozást indítottak meg az öngyilkosság okának felderítésére. A fiatal öngyilkos katonatiszt íróasztalán három megcímezett levelet találtak, amelyeket a századparancsnok vett magához. Megállapították, hogy a szerencsétlen fiatalember tegnap este óta készült a halálra. Az éjszaka folyamán megírta a három levelet és azután még sokáig viaskodhatott önmagával. Revolverét maga mellé helyezte az ágyba.

Ugy látszik órákon keresztül nem volt bátorsága elsűtni a revolvért, végül az idegőlo izgalomban kimerült és elaludt.

Mire felébredt, a tisztiszolga is megérkezett és a hadnagy nem találta ágyában a revolvért. Ezért elküldte a tisztiszolgát, magára zárta az ajtót és újra megtöltötte revolvérért. Ekkor is szörnyű tusakodást vívhatott magával a szerencsétlen fiatalember. Legalább 15 perc ideje volt tetteinek elkövetésére, míg a tisztiszolga vissza érkezett, de Bonta Vasile csak akkor sűtötte el a revolvért, amikor az ajtó

zárában megfordulni hallotta a kulcsot.

A fiatal hadnagy tragikus öngyilkossága óriási feltűnést keltett. Az öngyilkosság meglepetésszerűen érte bajtársait és fölötteseit is, mert a századnál az elmúlt napokban is példás lelkiismeretességgel végezte kötelességét és senki nem is sejtette, hogy milyen gondolatokat forgat agyában.

Magánértesülések szerint a fiatal hadnagyt anyagi okok készítették az öngyilkosságra,

a katonai hatóságok azonban mereven el-

*Jó cipőnek -
jó cipőpaszta!
Ez a Pyramid Paszta!*

zárkóznak attól, hogy az öngyilkosságról bármit is nyilvánosságra hozzanak.

Miután a hatósági orvos is konstatálta a halált, a holttestet a 83-as gyalogezred házikápolnájába szállították, ahol katonai külsőségek között állították fel ravatalt. Bonta Vasile holttestét katonai diszorség veszi körül és temetése vasárnap fog megtörténni.

Ma nyilvánosságra kerülnek a levelek

A századparancsnok táviratilag értesítette Bonta Vasilenek Nagyszebenben lakó szüleit a tragikus halálesetről. A szerencsétlen szülők megérkezését szombatra várják. A katonai hatóságok részéről Silni ezredes ténylegesen és a hadbíró ügyészsége nyomoznak annak megállapítására, hogy mi vitte rá a szép jövőjű és karrierje elején álló katonát végzetes tettének elkövetésére. A hadbíró és a nyomozás befejezése után nyilvánosságra fogja hozni a hadnagy által hátrahagyott levelek tartalmát.

Három feltétel mellett engedélyezte a pápa Ileana hercegnő és Habsburg Antal házasságát

Csak katolikus templomban tartható az egyházi esketés és a születendő gyermek is katolikus lesz

Bécs, június 19. A Neue Freie Presse azt írja, a pápa őfelsége beleegyezését adta Habsburg Antal herceg és Ileana román hercegnő házasságához a következő feltételek mellett:

1. Az esküvőnek római katolikus templomban kell lefolytania.

2. Később, az első egyházi esketés kiemelésével szemben sem történhetik esküvő más felekezet templomában, mint ahogy az a bulgár király esküvője alkalmával történt.

3. A születendő gyermekek római katolikus vallásúak lesznek.

A Patria a távirati jelentésre megjegyzi, hogy Bukarestben nagy érdeklődéssel várják, milyen álláspont foglalt el a görög keleti klérus az esketési feltételekkel szemben. Az esküvő egyébként Szinájában lesz július hó végén.

Nagyszabású kommunista összekü- vést lepleztek le Temesváron

Titkos kulcs segítségével rátaláltak arra az ujaradi házra, ahova a bukaresti kommunisták rőpcéduláikat küldték. Rejtélyes idegen, akinél 200.000 lej van

Timisoara-Temesvár, június 19. Ismét nagyszabású és részleteiben egyenesen szenzációs ígérkező kommunista összeküvést lepleztek le Temesváron. Az esemény szállai Temesvárról Ujaradra vezetett és innen kísérték át tegnap Temesvárra erős fedezet mellett a gyanúsítottakat. Az ügy előzményei őfelsége visszatérésének megünneplésére nyulnak vissza az ez június 8-ra, amikor éjnek idején tudvalevőleg Temesváron dinasztia ellenes röpiratokat osztogattak és plakátokat ragasztottak a külvárosi házak falára. Az állambiztonsági hivatal részéről Gutiu főnök, Ramneantiu komiszárt, Costachescu és Danciu detektiveket bízta meg a nyomozással, akik másnak tizenhét egyént fogtak le a röpiratok terjesztésének gyanúja miatt, de közülük csak Űrmény Béla nyomdász, egy volt börgyáros fia, Musna János cipész és Werkmann Dóra, Standardgyári munkásnő maradtak letartóztatásban, miután kiderült, hogy az előző két fiatalember Werkmann Dórától kapták a cédulákat. Már az akkori kihallgatások során is megállapították a nyomozás irányítói, hogy a cédulák kiosztásának központja Ujaradon van és a házkutatások folyamán Werkmann Dóránál egy gyanús levelet találtak, melynek lapjai üresek voltak, de amelyről látni lehetett, hogy azt vegytintával írták. A levelet vegyileg előhívták, de a levélben csak különféle számok hosszú sora jött elő.

A kihallgatások során csak annyit lehetett megtudni, hogy a titkos írás kulcsát egy ujság május elsejei számából állították össze. Közlebbi felvilágosítást azonban a rendőrség emberei nem tudtak szerezni. Azt azonban világosan ki lehetett venni a levélből, hogy Ujaradról van szó és egy 55-ös számú házról. Ramneantiu komiszár ezért másnap átment Ujaradra, ahol a csendőrségnél folytatta a nyomozást, de eredménytelenül tért onnan vissza és ezután ismét hozzákezdtek a titkos levél betűjegeinek megoldásához.

Végre nagy munka után megtalálták a kulcsot és így derült ki, hogy a levél a következő címet közli: Gelc Fülöp, Aradul Nou, Calea Banatului 55. Judetul Arad. Késő éjszaka volt, amikor a temesvári

nyomozók megjelentek Ujaradon, a fenti cím alatt, ahol Gelc Fülöpöt, egy idősebb német földműves személyében megtalálták és úgy őt, mint feleségét és leányát is áthozták Temesvárra. Az öreg ember azonban semmiről sem volt hajlandó tudni, míg a leánya nagynehezen elmondta, hogy hetekkel ezelőtt egy fiatalember hált meg nála és ez arra kérte meg őket, hogy ha az ő címére csomag, vagy levél érkezik hozzájuk, akkor azt tartsák maguknál addig, amíg őt nem küld érte valakit. Nemsokkal utóbb „makulatura” jelzéssel tényleg kaptak egy csomagot, amelyet Clujon adtak fel és ezért a rendőrség távirati megkeresést intézett a kolozsvári rendőrséghez is a nyomozás folytatása érdekében.

Mialatt Temesváron a kihallgatások folytak, az ujaradi csendőrség megszálta Gelc Fülöp házat azzal, hogy az oda be-

lépőket igazoltatni kell. Így került letartóztatásba Ujaradon egy eddig ismeretlen kilétű egyén, akinél 200.000 lej készpénzt találtak, aminek az eredetéről nem tudott eddig elfogadható bizonyítékkal szolgálni. Ez az ember valószínűleg kurirszolgálatot teljesített az összeküvők között és anynyit már tudnak felőle, hogy nemrég Palesztinában is járt. Ugyanezen a napon Gelc Fülöp fia is megérkezett Bukarestből, ahol ugylátszik a kommunista központtal állott összeköttetésben. Rajta kívül még egy harmadik egyént is letartóztattak aznap éjjel. Ugylátszik valami fontosabb megbízásra akartak az illetők összejönni. Tegnap délelőtt mindhármukat erősen megláncolva kísérték át Temesvárra. A vizsgálatot most már Deac Gyula kerületi szubinspektor vezeti, de egylőre hivatalos nyilatkozatot nem adhattak ki a sajtó számára.

Antiszemita magatartása miatt felfüg- gesztettek egy orosz városi tanácsost

Egy orosz államügyészt elhelyeztek antiszemizmusa miatt

Berlin, június 19. Moszkvából érkező jelentések szerint a Szovjet-Waghstánban fekvő Derbent városában a városi tanácsot antiszemita magatartása miatt feloszlatták. Számos községi tisztviselőt antiszemita üzelméi miatt pedig törvényszék elé fognak állítani.

Néhány héttel ezelőtt ugyanis a városban petróleum-hiány állott be. Az inséget néhány spekuláns kihasználta olyképpen, hogy minden beszerezhető petróleum-mennyiséget összehalmozott, hogy ilyképpen az árakat fölfokozzák. Amikor a város hatóságai erről értesültek, azonnal házkutatást tartottak a Nep embereinél. A rendőrség és tüzoltóság, amely meg volt bízva ennek a végrehajtásával, csakis a zsidó negyedekben tartott házkutatásokat. Mata-

koff államügyészhez egy tiltakozó zsidó küldöttség járult és arra kérte, hogy a hatóságok egyoldalú intézkedéseit szüntesse be. Az ügyész azonban kijelentette, hogy nem hajlandó semmiféle intervencióra. A zsidók erre a kerületi kommunista pártához mentek, amely azonnal beindította a nyomozást és a következő közlést adta ki:

„Tekintettel arra, hogy Derbent városának Nep emberei és spekulánsai a város minden rétegéből kerülnek ki, a zsidó negyedben való kizárólagos házkutatás méltatlan üldözését jelenti a zsidó lakosságnak. A városi hatóságok eljárása ellenforradalmi volt és ezért a városi tanács minden tagját állásuk alól föl kell menteni. Matakoff ügyész elhelyezését fogják kérni.

szítők!!

aitot

Tejoltó-val

er & Co. Rt.

zeti gyára, CLUJ.

BARENDELÉST!

szí- és ter-
upiac

élénk várakozás

ermés elé. A Bána

elsőrendűnek ígérk

ő vidéke vezet ebbe

ermészetesen, míg

már nagyban kö

táridőtözsdeken a

nálunk ezt a ren

a gyakorlati üzle

menő kötések is

termésre szorítko

az idén nem lesz

termésből visszam

afölöslegek, mely

ciát jelentenek

erménypiacon és m

bbként újból érezh

ki a kormány

ladgearu-féle gabor

módosításokkal ug

léptetni. Ez az i

azzal magyarázha

még semmilyen f

kozott hivatalosan

változtatásokat a

nyen s így ebben a

bbba a hibába es

-kormány, mely a s

körül teremtett k

ban nagyban hozzá

tört termény- és li

horzolódásához. A

szágban igen szépi

és ha valami ele

tit még a közeli

ddó aratásig. — R

esszi fogja tulhalat

redményeket.

e héten szokatlan é

amit mértékadó

magyaráznak, ho

an július elsejével

monopólium követ

ményesek és malm

sokate eszközöltek

Az árak alakulás

tezőkben adjuk:

270, 78-as 280, 79-

340 lej. A külföld

lanyha kínálat és

következő árakul

ok: Budapesti fősz

10 pengő. A határi

zések nincsenek. C

00, szeptemberi 56

60.12 dollár, illet

afélben megemlít

valamint a zabot

az árak változatl

erdélyi rendelése

lisztotac semmily

ad felmutatni. Az

es 4.80, 5-ös 4.20,

valamint korpa 3

a francia flottal

A francia kamara

A flottaépítési progr

Javaslat szerint Fr

ben az évben egy

éirkáló, egy parti

kisérőhajót.

lvárosi főnök

ák Ferenc U.

Pamfil egyetemi tanár szenzációs sajtópere dr. Gociman hírlapíró ellen

Kimutatás Pamfil György professzor 13 jójövédelmű állásáról

Órákig tartó, izgalmas jogi vitákban telt el a ritka érdekességű sajtóper első napja. A magánvád és védelem heves összecsapása közben mára halasztották a tárgyalást

Pamfil professzor az álláshalmozás vádja miatt pereskedik, — a plágium vádért nem...

Cluj-Kolozsvár, június 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Pamfil György professzor, a kolozsvári egyetem orvosi és gyógyszerészfakultásának tanára egyike a legérdekesebb figuráknak, akik a kolozsvári egyetem falai között működnek. Nincs az a diák, aki ne a legnagyobb rettegéssel tekintene erre a sovány, finomkültű urra, aki az évvégi vizsgákon minden képelettel felülmúló szigorral buktatja sorra a diákokat, orvos és gyógyszerész jelölteket, akik a kezei közé kerülnek. Ez a törhetetlen pedagógiai elveiről ismert ember a magánéletben is egyike a kolozsvári román társadalom legtekintélyesebb alakjainak. Egyesek szerint dús gazdag ember, akinek rengeteg jövedelme van. Másrészt tudományos működése révén ismerik országjárta dr. Pamfil, aki mindezek mellett lelkes híve a nemzeti parasztpártnak és összeköttetései a nemzeti parasztpárt erdélyi vezetőihez társítják.

Dr. Pamfil György tekintélyének csorbítatlanságában egészen a legutóbbi évekig senki nem kételkedett. Az egyetemen véghez vitt közmondásos buktatásai féltő respektust szereztek meg számára mindenki előtt, akinek fia, testvére, rokona, vagy ismerőse a kolozsvári egyetemen tanul. És kinek nincsenek ilyen rokonai? Azonfelül a gazdag és befolyásos ember nimbusza is köríti Pamfil, akiről egyszerre tömeges sajtótámadások jelentek meg az ország legelterjedtebb román lapjaiban.

Sajtótámadások özöne

Dr. Aurel Gociman, indított adóz sajtókampányt Pamfil professzor ellen előbb az Univerul hasábjain. A támadások azután állandósultak a kolozsvári akkori ellenzéki román sajtóban. A támadások pedig az elképzelhető legsúlyosabbak: dr. Gociman kimutatást közöl a Pamfil professzor által betöltött állásokról és ebből kiderül, hogy az egyetemi tanár állítólagos mesebeli jövedelmeit 11, mondd tizenegy állással szerzi, melyekért külön-külön fizetéseket huz. Ugyanakkor, mikor az akkori kormány harcot kezdett az álláshalmozás ellen. A tárgyalásra Gociman dr. még kikapart valahonnan két állást dr. Pamfil számára és e pillanatban 13 betöltött állásról kívánja bizonyítani, hogy ezeket mind Pamfil György professzor tölti be.

Pamfil — plagizátor?

Később még ezeknél is súlyosabb vádak is kövöltek dr. Gociman: éles hangú cikkben jelentette be, hogy dr. Pamfil tudományos plagizátor. A „Curs de chimie” című tankönyvében, amelyet az egyetemen ma is használnak, a cikkíró szerint olyan részek vannak, amelyek szó szerint egyeznek meg Boutaric francia tudós fizikakönyvének szövegével. Ez volt a második vád, míg a harmadik cikk-szeriában dr. Pamfil, a magánembert támadta a román sajtóban megszokott tónusban. A cikkíró professzornak a Zea krétagyárban vitt szerepét hozta nyilvánosságra és amellet élesen támadta a tordai Labora vegyészeti gyár gründa-lásáért, amely Gociman szerint milliókat vett ki békés tordai kereskedőemberek zsebéből.

Röviden ezek azok a támadások, amelyek dr. Pamfil Györgyöt érték a román lapokban. És történtek mindezek akkor, midőn a gyógyszerész egyesület helyébe a gyógyszerész kollégiumot létesítették és ennek elnökekül dr. Pamfil Györgyöt választották meg.

Megindul a sajtópolemia

Természetesen, a professzor hívei nem

akinek a gyomra fáj, vagy bélműködése megrekedt, vagy gyomorégése van az igyon természetes

Bikszádi vizet

Számos egyetemi tanár által ajánlva. Mindenütt kapható.

hagyták válasz nélkül a támadásokat és a nemzeti parasztpárti sajtó megfelelő párt-hivatásának akkor, mikor Pamfil a támadásokkal szemben védelmébe vette. A lapok közötti heves csatározásba végül beleszólt a törvény, melynek értelmében dr. Pamfil György sajtóper indított dr. Gociman Aurel ellen a kolozsvári törvény székén.

Már hónapok óta húzódik az ügy, de a nem mindennapi érdekességgel bíró per csak most jutott el a főtárgyalásig.

Dr. Hatiegan Emil a tárgyaló teremben

A pénteki nap így rendkívül izgalmasnak ígérkezett a kolozsvári törvényszékben. A magánvád és védelem a kolozsvári ügyvédi kar két kitűnő szónokán: dr. Mircea Georgescu, illetőleg dr. Fabius Stefanon nyugszik, de rajtuk kívüli az érdekes tanúk nagy tömege volt beidézve a tárgyalásra. Várnav törvényszéki tanácselnök, dr. Mesesan bíró és dr. Lányi ügyész foglalnak helyet a bírói emelvényen. Az érdeklődők kis csoportja reggel óta izgalommal vár, de a törvényszék tulszofolt napirendjébe nehezen lehet beiktatni ezt a hosszadalmasnak ígérkező tárgyalást. Dr. Hatiegan Emil volt nemzetiparasztpárti miniszter, Pamfil korona tanuja kétszer is megjelenik a tárgyalóteremben. Várnav elnök a volt minisztert és tekintélyes jogászt megillető respektussal kéri Hatiegan, hogy legyen enézéssel. Majd a tárgyalás megkezdése előtt telefonon fogják értesíteni.

Egy érdekes jogi vita

Végre féltizenkettőkor kezdődött meg a tárgyalás, melynek első ülése a törvényszéki év egyik legérdekesebb jogi vitáját eredményezte. Gociman személyi adatainak felvétele után dr. Fabius kért elsőnek szót és bejelentette, hogy a jelenleg a törvényszék előtt peren kívül egy másik eljárás is folyamatban van téve Gociman ellen a törvényszék második szekciójánál. Az ügyvéd kérte, hogy a két pert egységesítse a törvényszék és annak megtörténte után halassza el a tárgyalás megtartását.

Dar. Mircea Georgescu ez ellen kifogást emelt, hangsúlyozta, hogy a mai per Pamfil számára nagyobb fontossággal bír, mint a második szekciónál megindított eljárás és ezért hajlandó ezt a második feljelentést visszavonni.

Közben érdekes vita fejlődik ki a két ügyvéd között akörül, hogy sajtóperekben lehet-e egységesíteni a pereket. Végül Fabius a perrendtartás 19. paragrafusával bizonyítja, hogy a törvényt ezt igenis megengedi.

Az ügyész megoldja a vitát

Az ügyvédnek vitájába ekkor Lányi ügyész szólt bele, aki bejelentette, hogy a perrendtartás 61. paragrafusa értelmében a megindított eljárás nem vonható vissza, miután a támadás köztisztviselőt ért és ebben az ügyészség köteles fenntartani a vádat.

Dr. Georgescu Mircea újabb ellenérvet hoz:

— Az az autorizáció, amelyet dr. Pamfil a minisztériumtól kapott arra, hogy a pert megindíthassa, a törvényszék szerint nem volt komplett. Kijelenti az ügyvéd, hogy nem is fogja az autorizációt komplettálni, hogy így a második per ne legyen tárgyalható.

Miért nem indít eljárást Pamfil?

Fabius jön az ellenreplikával. Szerinte a második eljárás sokkal súlyosabb vádak következtében indult meg, mint az első. Gociman plágiummal vádolta meg Pamfil. Előveszi a dossziéból a Pamfil által inkriminált cikkeket és felolvassa a törvényszék előtt, hogy milyen vádak érték Pamfil, amelyekért nem akar jogorvoslást.

Salamoni döntés

Végül a törvényszék tárgyalásra vonul vissza. Pár perc múlva hirdeti ki a tör-

vényszék, hogy mindkét félnek igazat adott: egységesíti a két ügyet és elrendeli az azonnali tárgyalást.

Pamfil 13 állása

Ezzel megindult a per. A törvényszéki jegyző felolvassa Gociman vádjait, amelyeket fentebb ismertettünk. Az Univerul cikke közli Pamfil professzor állásainak listáját. Ez a lista a következőképpen fest:

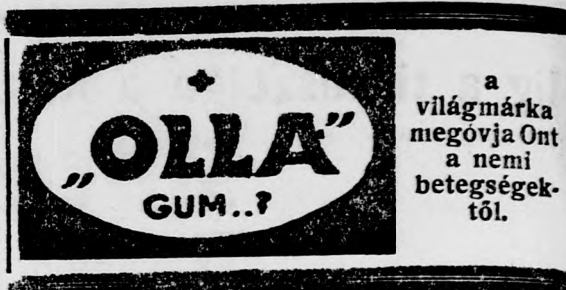
1. Az orvoskémia professzora a kolozsvári egyetemen.
2. A galérikus kémia helyettes-tanára.
3. A gyógyszerész-kémia professzora.
4. A munka és közegészségügyi minisztérium vezérinspektora.
5. A gyógyszerész-kémia bizottsági tagja.
6. A legfelsőbb egészségügyi bizottság tagja.
7. A speciális gyógyszereket felülvizsgáló bizottság elnöke.
8. A gyógyszerész-fakultás vizsgabizottságának elnöke.
9. A nyári gyógyszerésztanfolyamok vezetője és elnöke.
10. A kolozsvári gyógyszerész-intézet igazgatója.
11. A gyógyszerész kollégium elnöke.

Gociman a cikkben felsorolt tizenegy

Mégis meg lesz a Mezőgazdasági Hitelintézet

Tíz-tizenkétszázalékos kamatot fognak fizetni a mezőgazdák

Bucuresti-Bukarest, június 19. Az Argus közli Regardnak, a Földhitelintézet francia szakértőjének nyilatkozatát. Regard kijelenti, hogy Argetoianuval és Ionescu Sisestivel behatóan tárgyalt azokról a gyakorlati intézkedésekről, amelyek a Földhitelintézet működését lehetővé fogják tenni. E tárgyalások a

a világmárka megóvja Önt a nemi betegségektől.

állás mellé még valahonnan kikapart kettőt és pedig:

A kábítószerket felülvizsgáló bizottság elnöke és a minisztérium gyógyszerárverező bizottságának tagja.

Folytatódik a jogi vita

A cikk támadja Pamfilnak a gyógyszerész-kollégium megállapításában vitt szerepét és gunyos hangon támadja Pamfil az általa feltalált bismaiochin nevű gyógyszer terjesztését.

Ezután az elnök rendeletet adott a második per anyagának felolvasására. Erre azonban Mircea Georgescu emelkedik szólásra, aki kijelenti, hogy a második perben felhozott vádakra újabb tanukra van szüksége és ezért ismételtlen kéri, hogy ezt a pert ne tárgyalja ma a törvényszék. Ujra éles jogi vita kezdődik a két ügyvéd között: akörül folyik a diskuszió, hogy ha a törvényszék már egységesítette a két pert, meg lehet-e tartani, vagy pedig el kell halasztani a tárgyalást.

Az élvezetes jogi összecsapás során dr. Lányi ügyész Fabius ügyvéd álláspontjára helyezkedik és a tárgyalás elhalasztását kéri. Már délután fél kettő van, amikor a törvényszék újra visszavonul. Több mint egy negyedórát tanácskozott a bíróság, de még mindig nem tudott megbirkózni a bonyolult jogi kérdésekkel. Kettőkor hirdette ki Várnav elnök, hogy a törvényszék szombaton reggel kilenc órákor hoz döntést arra vonatkozólag, hogy elhalassza a tárgyalást, vagy sem. A termet zsu-folóság megtöltö publikum így kielégületlenül, de egy rendkívül élvezetes jogi vita meghallgatása után hagyta el a termet.

(— lay.)

A gazdasági helyzet javulását várja a német konjunktúra-kutató intézet

Berlin, június 18. A német konjunktúra kutató intézet legutóbbi évnegyedes jelentése pesszimisztikus képet fest a világ-gazdaság várható átalakulásáról. A jelentésnek a világgazdaság helyzetéről szóló beszámolója szerint megállapítható, hogy gyors és tartós átalakulásra egyelőre nem lehet számítani, bár a hanyatló tendencia minden jel szerint elérte már a mélypontot. A tőkepiacon mutatkozó nehézségek, a kedvezőtlen kiviteli viszonyok, amelyek a gyáripárbán egyre jobban érezteti hatásukat, valamint az a kedvezőtlen hatás, amelyet az osztrák bankbukások eredményeztek, nagy mértékben akadályozzák a gazdasági helyzet javulását. Hangsúlyozza a jelentés, hogy a világgazdasági viszonyok nagy általánosságban nem változtak. A statisztikai adatokból megállapítható, hogy a gazdasági válság valóban elérte a mélypontot és hogy a helyzet javulását most már remélni lehet. De eddig még ezek a javulási tünetek nem mutatkoztak olyan mértékben, hogy a világgazdaság alakulására hatást gyakorolhattak volna. A termelés és a fogyasztás közötti feszültség továbbra is fennáll. A közönség vásárlóereje még mindig gyenge és nem képes felvenni a piacra dobott árut. Az agrártermékek áralakulásában minden jel szerint nem lesz emelkedés, viszont az árhanyatlási tendencia is megszűnt, bár nem lehetetlen, hogy átmenetileg kisebb-nagyobb lefelé tendáló árhullámzások lesznek. A jövő télen a munkanélküliség aligha lesz kisebb méretű, mint az el-

mult esztendőben, azonban ezen a téren a statisztikai adatok szerint is kimutatható, hogy rendszeresen csökken a munkanélküliség száma, habár nem is rohamos tempóban.

— A Zsidó Párt kolozsmegyei végrehajtóbizottságának ülése. A Zsidó Párt kolozsmegyei végrehajtóbizottsága és szervezőbizottsága vasárnap d. e. 11 órakor az ortodox Chevra Kadisa helyiségében, Str. Londrei 9. szám alatt, ülést tart, amelyen a szervezési kampány részleteit fogják megvitatni.

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát...

Szerezzen egy új előfizetőt az Uj Keletnek,

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen szervezete zavartalanul teljesítthesse kötelességét!

Egy köadta

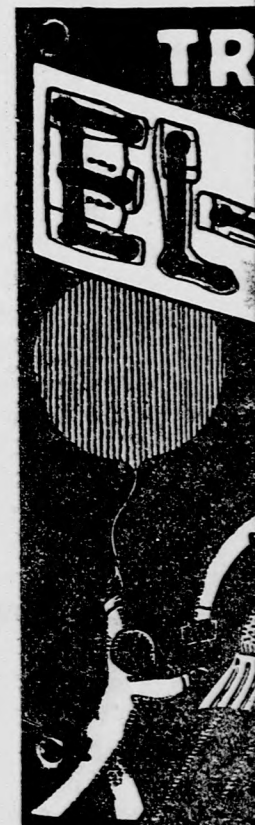
Üldözői elő

Oradea-Nagyvárad nap reggel a Budapesti mélyvonaton izgalmas tak tanui az utasok Mezőpeterd állomágal mozifilmszerűt tak le, amelynek főzött betörő volt s az öt üldöző ember ről az alábbi tudós: A budapest—nánat egyik harmad szállt fel tegnap betörő, akit egy m A fiatal embernek bilincselve. Az utatünést keltett a m Andor László miatt köröztek R azonban megszökö eljutott körözölevé fogták és miután eljárás lefolyt, Ar kísérettel utnak m ra. Andor László fiatal ember benyocsiál is beszélt, v tőzgal a francia id gált.

Mikor a vonat mását elhagyta, v letet tett Andor L munkálatai miatt felé közeledő vona egy örízetlen pill leugrott a robogó rencsésen sikerült földet ért és hirt közelben kanyargó A vakmerő szökés észrevették, a kísé a vészféket, mire a

HOTEL

BUCURESTI, (szemben a főpos alatt. Teljesen rend hűdég és meleg Leszáll Utazó urak és áll vezménybe

Fürdőruhában, va nemű és selyemha ben, mint olc

„ELBE“ Ca „HARIS Cal. Reg. Ferdina Egy kíséret m

Egy körözött betörő, akit Romániának adtak ki, a határon kiugrott a vonatból és meg akart szökni

Üldözői elől a megbilincselte ember a Berettyó folyóba vetette magát és a vízből huzzák újra elő

Oradea-Nagyvárad, június 19. Tegnap reggel a Budapestre induló személyvonaton izgalmas jeleneteknek volt tanúi az utasok Berettyóújfalun és Mezőpeterd állomások között. Valóságos mozifilmszerű események játszódtak le, amelyek főszereplője egy körözött betörő volt s epizódfigurái pedig az öt üldöző emberek. Az érdekes esetéről az alábbi tudósításunk számol be:

A budapest—nagyvárad-i személyvonat egyik harmadosztályú fülkéjében szállt fel tegnap reggel Andor László betörő, akit egy magyar csendőr kísért. A fiatalembernek a kezei össze voltak bilincselve. Az utasok között élénk fel-tűnést keltett a megbilincselte bűnöző. Andor Lászlót többrendbeli betörés miatt körözték Romániában, ahonnan azonban megszökött. A Budapestre is eljutott körözölevél alapján azonban elfogták és miután a szükséges kiadatási eljárás lefolyt, Andor Lászlót csendőr-kísérettel utnak indították Nagyváradra. Andor László jobb házból származó fiatalember benyomását keltette. Franciául is beszélt, vallomása szerint állítólag a francia idegenlégióban is szolgált.

Mikor a vonat Berettyóújfalun állomását elhagyta, vakmerő szökési kísérletet tett Andor László. A vasuti töltés munkálatai miatt a Mezőpeterd állomás felé közeledő vonat lassabban haladt és egy örízetlen pillanatban Andor László kiugrott a robogó vonatról. Ugrása szerencsésen sikerült, minden baj nélkül földet ért és hirtelen futásnak eredt a közelben kanyargó Berettyó partja felé. A vakmerő szökést pár pillanat múlva észrevették, a kísértő csendőr meghuzta a vészféket, mire a vonat azonnal meg-

állt. A szökevény már jókora egérutat nyert, mikor a csendőr és az utasok közül többen hozzá kezdtek az üldözéshez. A bilincsek nagyon akadályozták Andor Lászlót a futásban és amint hátra-

tekintve meglátta, hogy az üldözők egyre közelednek, ahogy a Berettyó partjához ért, belevetette magát a hullámai-ba s át akart uszni a másik partra. A megbilincselte kezei miatt azonban a ter-

ve nem sikerült, próbálkozott az uszással, de csak egy darabig tudta fenntartani magát. Mire az üldözők is a parthoz értek, már-már elmerült a megkörtözött betörő a Berettyóban. A csendőr és az üldözők közül többen ruhástól beugrottak a folyóba és hamarosan sikerült Andor Lászlót elérniük, akit kihoztak azután a vízből.

A csuromvizes Andor Lászlót a hasonlóképpen csuromvizes üldözők feltették a vonatra és a rövid ideig tartó forgalmi akadály után Biharpüspökiben a csendőr átadta a körözött betörőt a határrendőrségnek, ahonnan az ügyészség re szállították be.

Az Európa-bizottság 10 millió font nemzetközi kölcsönt nyújt a dunai államoknak,

hogy a gabonátöbbermelés helyett más termények termelésére térjenek át

Julius 17 én Macdonald és Henderson Berlinbe érkeznek

London, június 18. Macdonald ma Henderson és Montague Norman angol bankormányzó jelenlétében újabb megbeszéléseket folytatott Mellon amerikai pénzügyi államtitkárral. Általános a vélemény, hogy szóba kerültek a hadiadósságok és a jóvátételek kérdései. Egyidejűleg a Daily Express jólinformált helyről szerzett adatok alapján azt írja, hogy Mellon Macdonalddal való találkozása során kifejezte Amerika azon hajlandóságát, hogy Európán segítsen. Az Egyesült Államok támogatását feltételekhez köti. Ezek közül elsőrendű az a követelés, hogy a leszerelést Európában komolyan kezdjék meg s rövid idő alatt hajtsák is végre. Mellon második feltételként

követeli a szovjet teljes gazdasági elszigetelését. Ezzel kapcsolatban jelenti, hogy Macdonald és Henderson július 17-én reggel fognak a német birodalmi fővárosba érkezni, hogy visszaadják Brüning és Curtius angliai látogatását. A két angol miniszter 19-én este, vagy 20-án reggel hagyja el Berlint. A látogatás időpontjának kitűzését Londonban a külügyminisztérium hivatalos kommunikéban közölte a nyilvánossággal. A látogatással egyidejűleg német politikai körökben általános az a felfogás, hogy a német birodalmi kormány legkésőbb 15-én hivatalosan is fel fogja vetni a jóvátételek revíziójának kérdését.

London, június 18. Az Európa-bizott-

ság tervei alapján 10 millió font sterling összegű nemzetközi hitelt fognak a dunai államoknak rendelkezésére bocsátani. Ennek előkészítése most folyik a nemzetközi tőzsdéken.

Megállapodás jött létre abban az irányban, hogy a dunai agrárállamok meg fogják kísérelni a termények nemesítését és gabonátöbbermelés helyett fokozatosan más termények termelésére térnek át.

Angliában a nemzetközi kölcsön ügyével kapcsolatban rámutatnak arra, hogy a dunai államok évente 15 millió font sterling értékű angol árut vásárolnak s így Angliának érdeke, hogy vásárlóerejüket továbbra is biztosítsa.

Egy rabbiátus vádlott megharapta dr. Ghilezan Livius ügyvédet a kolozsvári járásbírószágon

Cluj-Kolozsvár, június 19. (Az Új Kelet tudósítójától.) A legöregebb törvényszéki riporterek sem emlékeznek olyan páratlan botrányra, amely pénteken délelőtt játszódott le a kolozsvári járásbírószágon. Már magában a tárgyalás is, melynek során a mindennapos botrány kiróbbant, több érdekességet rejtett. Dr. Edelstein kolozsvári ügyvéd egyik volt ügyfelével, Fábán László valahai magyar csendőrmesterrel került ellentétbe. Egy törvényszéki tárgyalás után Fábán azzal fenyegette meg Edelsteint, aki a perben ellenfelét védte, hogy meg fogja fojtani. Az ügyvéd életveszélyes fenyegetés címén bűnvádi feljelentést tett Fábán ellen s a per pénteken került tárgyalásra a járásbírószágon, ahol Edelstein tanuját, dr.

Ghilezan Livius, az ismert nevű ügyvédet hallgatták ki. Ghilezan jelen volt, amikor Fábán megfenyegette Edelsteint és természetesen el is ismételte a járásbírószágon előtt a történeteket.

A volt csendőrmestert fölöttébb felfőszította Ghilezan dr. vallomása. Ugyalászik, a megfojtásra irányuló ösztönök most nem Edelstein dr., hanem Ghilezan dr. irányába robbantak ki a vérbő alperesből, aki mint egy tank rohant a meglepett ügyvédnek és bőszt csatakiáltással a mellébe harapott. A furcsa támadás ellen még ugyszólván védekezni sem tudott az ügyvéd, amikor Fábán már torkonragadta és fojtogatni kezdte.

A támadás zajára a teremben és a folyosón tartózkodók azonnal Ghilezan dr.

segítségére siettek. Néhány ügyvéd, köztük dr. Giurgiu János, aki nemrég még egy képviselői lista élen bizonyította fiatalos temperamentumát, lefogta a dühögő Fábiant és az illusztris kollégát ért támadásért ugyszólván megilncselte a rabbiátus embert.

Grozea járásbírószági bíró felháborodva citálta ezután maga elé a nekivadult vádlottat és a bíróság előtt tanusított botrányos viselkedésért négy havi börtönre és 2000 lej pénzbüntetésre az Edelstein ellen elkövetett életveszélyes fenyegetésért pedig egy havi börtönbüntetésre ítélte. Összesen tehát öt havi börtönbüntetéssel uszta meg Fábiant a kalandot, aki bizonyára harapós kedvvel bár, dicstellenül távozott el a törvényszék épületéből.

Németország vámkedvezményt ad a román állatkivitelnek

Rekord termésünk lesz, de a gabona értékesítéséről szó sincs

Bucuresti-Bukarest, június 19. A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett legfrissebb vetésjelentések szerint majdnem az egész ország területén rekordtermés várható a gabonafélékben. Különösen kedvezőek a jelentések a Bánátról, az Alduna vidékéről és Beszarábia déli részéből, ahol az összes kenyérmagvakban a tavalyi átlagnál 20 százaléknál nagyobb mennyiségű termésre számítanak, amely minőségileg is jobb lesz az 1930. évi termésnél. Tekintettel arra, hogy a gabona export tavaszi megelénkülése után is jelentős készletek maradtak még az országban, mezőgazdasági körökben izgalommal látják, hogy eddig még semmiféle gondoskodás nem történt az új termés értékesítéséről, habár az új termés betakarítása három héten belül már megkezdődik.

A román delegáció Berlinbe újra felvetette ugyan a kereskedelmi tárgyalásokat, amelyeket francia nyomásra Ghica külügyminiszter olyan kínos formában szakított meg, de konkrét eredményeket a berlini tárgyalásoktól nem

lehet várni, amíg Románia végleg nem jön tisztába a franciák állásfoglalásával.

A berlini tárgyalások során, mint ismeretes, arról van szó, hogy Románia bizonyos exportcikkekkel, elsősorban gabonát kedvezményes vámok mellett vihessen be Németországból. A németek elvben már hozzájárultak ehhez a concessióhoz, sőt a romániai állatkivitelnek is hajlandók vámkedvezményeket adni, mert a középeurópai agrárkrízis enyhülésétől a saját iparcikkeik értékesítési lehetőségeinek javulását remélik ezeken a fejlődésre képes piacokon.

Az, hogy Németország felvevőpiaca milyen jelentőségű a román gabonakivitel szempontjából, kitűnik abból, hogy Németországnak egyedül nagyobb buzaimportra van szüksége, mint amennyit az összes keleti agrárállamok exportálni képesek. Elméletileg tehát Németország játszva vehetné fel a Románia egész termésközlését és még azonfelül is nagyon sok gabonát más-honnan kell beszereznie, ami azt jelenti,

hogy a romániai mezőgazdaság szanálásának kulcsa Németország kezében van. Románia illetékesei vegyenek cezurát és számsítsák ki, hogy mit hozott nekünk a feltétel nélküli francia barátság, amellyel ilyen gazdasági válságba sodródtunk és mit hozhat a Németországgal való megégyezés. A földművelésügyi minisztériumhoz befutó jelentések és a mezőgazdák sanyaru helyzete már meg is adták a választ erre a kérdésre.

— Eruptív tevékenységbe kezdett egy japán vulkán. Londonból jelentik: Japánban a földrengéssel egyidejűleg eruptív tevékenységbe kezdett a Yakodaaki-vulkán. Kráteréből menydörgésszerű robajjal hatalmas láng- és füstoszlop tört a magasba, majd hosszabb időn át tartó hamueső következett lassu lávaömléssel.

— Megmérgezték a GPU egyik magasrangú tisztviselőjét. Londonból jelentik: Moszkvában titokzatos körülmények között meghalt Siperovskaja asszony, a GPU egyik magasrangú tisztviselője. Valószínűnek tartják, hogy méreggel oltották ki életét.

a világmárka megóvja Ont a nemi betegségektől.

ahonnan kikapart

lvizsgáló bizottság rium gyógyszerár- gja.

tatódik a jogi vita amfilnak a gyógy- állapításában vitt hangon támadja alált bismaiochin éséért.

ndeletet adott a nak felolvasására.

Georgescu emelke- enti, hogy a máso- dakra újabb tanuk- ért ismételtlen kéri.

rgyalja ma a tör- gi vita kezdődik a örül folyik a disz- vénység már egy- meg lehet-e tartani.

sztnai a tárgyalást.

ecsapás során dr. gyvéd állásponjtára

alás elhalasztását

kettő van, amikor a

zavonul. Több mint

kozott a bíróság, de

ott megbirkózni a

ekkel. Kettőkor hir-

ty, hogy a törvény-

kilenc órákor hoz

blag, hogy elhalasz-

sem. A termet zsu-

kum így kielégület-

l élvezetes jogi vita

agya el a termet.

(— lay.)

zdasági

a mezőgazdák

gban folytak le és

az intézet hamaro-

lesős mezőgazdasá-

gósítását. A kamat

sz, ami lehetővé te-

nyomasztó kamatter

anak.

mulását

ktura-

onban ezen a téren

szerint is kimutat-

ten csökken a mun-

abár nem is roha-

blozsmegyei végre-

ése. A Zsidó Párt

tőbizottsága és szer-

ap d. e. 11 órákor

adisa helyiségében.

alatt, ülést tart-

kampány részleteit

al még nem tette

g kötelességét, ha

eti előfizetési

alékát...

gy új elő-

Keletnek,

azt akarja, hogy

erdélyi zsidóság

etlen organuma

artalanul teljesít-

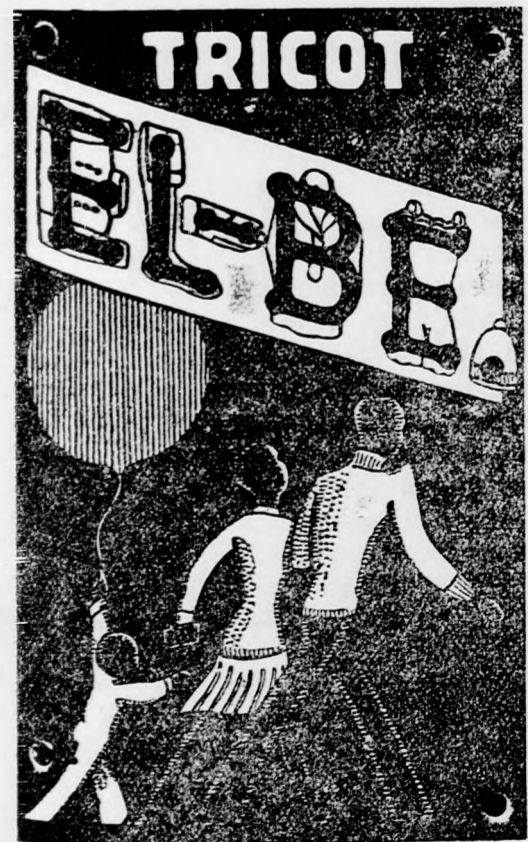
artalelességét!!

HOTEL LUVRU

BUCURESTI, Strada Carol No. 4. (szemben a főpostával). Új igazgatás alatt. Teljesen renoválva. Központi fűtés, hideg és meleg víz minden szobában.

Leszállított árak.

Utazó urak és állami tisztviselők kedvezményben részesülnek.

Fürdőruhában, valamint selyem fehérnemű és selyemharisnyában, ugy minőségben, mint olcsóságban, vezet az

„ELBE“ Cal. Reg. Ferd. 19

és

„HARISNYA-HÁZ“

Cal. Reg. Ferdinand 29. (kis hid mellett)

Egy kísérlet mindenkit meggyőz

Gazdasági okokból nem lehet megteremteni a szefárd zsidók nemzeti otthonát Spanyolországban

A kairói és berlini spanyol követek nyilatkozatai

Kairó, június 19. A kairói spanyol konzulátus köztársasági megbízásából hivatalos jelentést tett közzé, amelyben megállapítja a spanyol kormány magatartását a Spanyolországban élő szefárd zsidókkal szemben. A spanyol konzul az újságírók előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy valószínűleg a közeli napokban hasonló kormánynyilatkozatok fognak megjelenni mindazokban a városokban, ahol szefárd zsidók tömegesen élnek.

A spanyol konzul hivatalos nyilatkozata így hangzik:

„Tekintettel arra a tényre, hogy a spanyol köztársaság életbejuttatásával felvetődött a szefárd zsidók problémája, a kormány indíttatva érzi magát az alábbiak közlésére:

Hatályát veszítette az 1482-ik edictum

1. Az a kormányrendelet, amely 1492-ben a zsidóknak Spanyolországból való kiűzetését rendeli el, 1812-ben hatályát veszítette. Azóta Spanyolországba a külföldiek nemzetiségükre és vallásukra való tekintet nélkül visszajöhettek és letelepedhetnek.

2. Spanyolországban soha tiszta antiszemita mozgalom nem létezett. A zsidóknak Spanyolországból való kiűzetése az uralkodó vallásgyűlöletének minden más vallással szemben való kifogása volt, nem pedig egyedül a zsidósággal szemben.

Az első visszahonosítás

3. 1924-ben speciális törvényt alkottak, amely lehetővé tette a Spanyolországban kívül élő spanyol zsidók számára az állam polgárság megszerzését.

4. A köztársasági kormány jóleső megalapozottsággal veszi tudomásul a szefárd zsidók spanyol érzelmeiről. A spanyol kormány azonban semmiféle bátorító ígéretet nem tett a spanyol zsidók tömeges visszavándorlása tekintetében, amint-hogy nem ígérheti a szefárd zsidóság számára egy új nemzeti otthon megteremtését a spanyol köztársaság területén, tisztára azért, mert az országnak mai gazdasági helyzete ezt nem engedi meg.

5. A kormány, amelynek semmiféle vallási színezete nincs, kívánatosnak tartja, hogy a spanyol zsidók a spanyol nyelv és spanyol kultúra segítségével fenntartsák kapcsolataikat Spanyolországgal. Ebből a célból Kairóban a spanyol nyelv és kultúra elsajátítására kurzusokat nyitnak a zsidók által még ma is használt kastíliai nyelven és lapot adnak ki a spanyol kormány támogatásával.

Berlin, június 19. A Zsidó Távirati Iroda Berlinben a spanyol köztársaság követéhez, Americo Castrohoz kérdést intézett, vajjon a spanyol kormányknak nincs-e szándékában egy olyan nyilatkozat közzétételére, amely formálisan hatálytalanítja az 1492-é kiűzetési rendeletet. A kérdésre Castro követ írásban válaszolt. A nyilatkozat így hangzik:

Az 1876-i alkotmány

A spanyol kormány berlini képviselője örömmel tesz eleget a zsidó sajtó ama kérésének, hogy nyilatkozzon a zsidó problémának spanyol vonatkozásairól. A zsidó fajhoz tartozók bevándorlása elé Spanyolország semmiféle törvényes erkölcsi, vagy szociális akadályokat nem gördít. Spanyol országban mindig éltek zsidók, bár, tekintettel a sok balítéletre, amely évszázadok alatt felhalmozódott, csak jelentéktelen számban. Ma azonban Spanyolország, első sorban a republikánus Spanyolország, a régi időknek ezzel a mentalitásával teljesen fölhagyott. 1876-ban egy új alkotmány lépett életbe, amely a vallási türelmessé-

get proklamálta. A türelmesség helyett a köztársaság alkotmánya vallási szabadságot proklamált, amellyel végérvényesen elhárított minden törvényes akadályt és a zsidók teljesen egyenjogú állampolgárok lehetnek. Spanyolországban 1868-ban forradalom zajlott le, amely elsöpörte az 1492-es ediktumot, amely tehát nem létezőnek tekinthető. Mindazonáltal nem lehet letagadni, hogy Spanyolország Európa közvéleménye előtt olyan országnak számít, amelynek exkluzív katolikus vallási színezete volt. A köztársaság azonban ennek is véget vetett.

A zsidók hiánya végzetlen veszteség volt

Abban a pillanatban, mikor az állam „laikusok közösségének” proklamálta magát, egyúttal kimondotta, hogy a katolicizmus már nem Spanyolország hivatalos vallása. Ezzel egyidejűleg pedig nyilvánvalóvá lett, hogy a zsidóknak joguk van vallási szokásaikat éppolyan nyilvánosan gyakorolni, mint minden más szabad országban. A zsidó fajhoz tartozók, különösen azonban a szefárdok, akik spanyol

származásuk és spanyol nyelvük, ne tévesszék szem elől, hogy a spanyol kormány olyan férfiakból tevődött össze, akik Spanyolország problémáit gondosan, érzéssel és értelemmel tanulmányozták és hogy a köztársaság az ország legkultiváltabb elemeit segítette uralomra. A kormány elismeri, hogy a zsidóknak az országban való hiánya végzetlen veszteség volt. Elvesztettük Abarbanelünket és Baruch Spinozáunkat. Meg voltunk fosztva attól az intellektuális mozgalmasságtól és attól a modern tudománytól, amelyek főbb képviselője a zsidó. Igaz ugyan, hogy Spanyolországban a katolicizmus a tudományt és művészetet magas fokra fejlesztette, mégis érezni lehet a protesztánsok szociális aktivitását és a zsidók kritikai és az újítás szellemétől áthatott fermentumát, amelynek a többi Európa olyan nagy hasznát látta. A spanyol kormány azt mondja zsidóinak: jertek vissza egykori hazátokba, Pedro Alfonzo, Maimonidesz, Fernando de Rojas és sok más nagyszámú hazájába, akik 1492-ig Spanyolország szellemi örökének integráns részét képezték.

Tizenkét késszurással meggyilkolta az anyját s a holttestet, mint mumiát akarta eltemetni egy fiatalember

Érdekes bűnper a berlini bíróság előtt

Berlin, június 19. Rendkívül bonyolult és pszichológiai szempontból rejtélyes gyilkossági bűnper tárgyalása kezdődött meg ma a berlini országos bíróság előtt. A bűnper vádlottja Max Tielke. A 26 éves fiatalember a múlt év augusztus 27-én megjelent a rendőrségen és előadta, hogy anyját egy törrel meggyilkolta. A gyilkosság okául azt adta elő, hogy az anyja megölésével fenyegette meg őt. A rendőri bizottság kiment a gyilkosság színhelyére, ahol különös látvány fogadta. Az asszony holtteste egészen furcsa módon össze-

gyömöszölve feküdt a szoba padlóján. A tettes azzal magyarázta ezt, hogy anyja holttestét mexikói szokás szerint mint mumiát akarta eltemetni. A gyilkosságra vonatkozóan előadta, hogy anyjával összeveszett. Veszekedés közben az anyja kirántotta a tör, amely a dereka körül csavart övbe volt dugva s azzal le akarta szurni fiát. A fiatalember félreugrott, majd magához kaparinthatta a tör s azzal leszurta az anyját. A holttesten 17 szurási sebet olvastak meg.

Akinek a tartózkodási engedélye június 31-én lejár, el kell hagyja az országot

Megszigorították az idegen ellenőrzést

Cluj-Kolozsvár, június 19. A most folyó idegen revízió ügyében ma nagyjelentőségű rendelkezés érkezett le a rendőrségre, amely, mint ismeretes, az ellenőrzés előkészítő munkálatait végzi és így a kérvényeket, okmányokat szedi be az érdekeltektől. A rendelkezés az idegenek igen tekintélyes részét érinti súlyosan, amennyiben a miniszteri utasítás elrendeli, hogy mindazok az idegenek, akiknek tartózkodási engedélyük június 31-én lejár, tekintet nélkül arra, hogy a most folyó jelentkezési kötelezettségnek eleget tett, vagy nem, kötelesek elhagyni az ország területét. Mindenkinek természetesen az irataiból

tisztában kell lennie azzal, hogy a tartózkodási engedélyt a meghatározott június 31. időpontig hosszabbították-e, vagy sem. Érdekes, hogy a szigorú rendelkezés kivételre bánásmódot biztosít az olasz és görög honosokra, akiknek, ha június 31-én le is jár a tartózkodási engedélyük, megvárhatják az idegen revízió munkálatainak befejezésekor hozott döntéseket, mint ahogy minden más idegen is a jelentkezés ellenében kapott irással szeptember 1-ig háborítatlanul maradhat az ország területén, feltéve, ha tartózkodási engedélye nem járt le inclusive június 31-én.

Tüzevesz pusztította el a brünni egyetem világhírű tudományos filmjeit

A fizikai laboratórium berendezése is elpusztult

Brünn, június 19. Tegnap délután 4 órakor a brünni Masaryk egyetem természettudományi fakultásának fizikai laboratóriumában dolgozott egy természettudományi film negatívján két asszisztens. A filmszalag véletlenül meggyulladt és a tűz átterjedt a közelben levő filmszalagokra, amelyek azonnal meggyulladtak. A laboratórium pár pillanat alatt lángokban állt. A két asszisztensnek volt annyi lélekjelenléte,

hogy a pincében lévő helyiség ajtaját azonnal bezárták és ennek köszönhető, hogy a gyorsan fejlődő mérges és robbanékony gázok nem pusztították el az egész épületet. A helyiségben levő filmek így csak lassan égtek el.

Körülbelül vagy 10 ezer méter természettudományi film égett el félmillió csehkorona értékben és elpusztult a laboratórium 200 ezer korona értékű berendezése is. Az anyagi kárnál azon-

2 ernyőt kap

egynek az árába — addig, amíg

szencziáción, olcsó elárulításunk tart

Áruink hibátlanok és a legjobb minőségűek.

Transilvania Ernyőáruház

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 17.

Áthuzásokat és javításokat is olcsón vállalunk.

ban jóval nagyobb és szinte felbecsülhetetlen az a kár, amely a tudományvilágot érte.

Elpusztultuk ugyanis az összes tudományos filmek, amelyeket három évvel ezelőtt a jelenkori kultúra brünni kiállítására számára készítettek. Így többek között a Deményfalvi cseppkőbarlangokról készült film eredetije, továbbá több film, amelyet dr. Honsa, dr. Karásek és dr. Ulehl professzorok készítettek és amelyek nemcsak az európai, hanem az amerikai tudományos világban is óriási feltűnést keltettek. A legtöbb filmnek még kópiaja sem volt. Valószínű, hogy a tüzet a laboratórium villamos berendezésének hibás volta okozta, de hozzájárult a katasztrófa előidézéséhez a növényfiziológiai intézet lehetetlen elhelyezése is. A filmek és az elpusztult eszközök nem voltak bebiztosítva. A híres tudományos filmek elpusztulását természetesen semmiféle anyagi kártérítés sem pótolta volna.

Az amerikai és olasz autódumping ellen készül védekezni a csehszlovákiai gyáripár

Prága, június 19. A Prager Presse értesülése szerint az olaszországi és amerikai nagy autógyárak értesítették közép-európai képviselőiket, hogy a csehszlovák vámok felemelése ellenére továbbra is a régi áron adják el az amerikai és az olaszországi gyártmányukat, mivel ezek a gyárak az exporttermelésre máris más árkalkulációt alkalmaznak. Így például az olasz Fiat-művek továbbra is a régi áron köti meg Csehszlovákiában üzemeltetett, bár a csehszlovák autóművek felemelésének a Fiat-autók árának megdrágulásában kellene kifejezésre jutnia. A Prager Presse értesülése szerint az amerikai autógyárak csehszlovákiai képviselői, elsősorban pedig a General Motors képviselői ugyancsak a régi árak mellett fogják megint megkötöni üzleteiket. Csehszlovákiai termelőkörökben ismételtlen rábuzgatnak arra, hogy a külföldi verseny Csehszlovákia piacán önköltségi áron alul iparkodik elhelyezni az árut, úgy, hogy kifejezett dumpingról van szó. A csehszlovákiai gyáripárosok központosított szövege éppen ezért fel fogja szedni az illetékes minisztériumokat, hogy a dumping megakadályozására irányuló javaslatokat sürgősen tárgyalják le és a szükséges statisztikai megállapítások befejezése után bizonyos ipari áruk tegóriák behozatalát engedélyezési eljárásához kössék. Ugyanakkor követelik külön miniszterközi bizottság létesítését, amely kizárólag a dumping kérdésével foglalkozzon. Ennek a bizottságnak a szakértői mindenkor rendelkezésére állanak az egyes minisztériumoknak a dumpinggel összefüggő kérdések elintézésénél.

Az UJ KELET az
bánsági zsidó
Főszerkesztő: I
Felelős szerkeszt
Bukaresti s
Hátszeg Ernő, S
Cikkeink utánnom
megjelölésével

Véget ért a finn-
sinkiből jelentik: A
szus véget ért. A kü
kezett testvéremze
koszurozták a finn
szobrait s ezután
rándulásokra indult

— Félmeztelen nő
newyorki strandon.
Titokzatos gyilkos
newyorki rendőrség
től, a tengerparton
testet találtak. G
éves leány az áldoza
mozás érdekében t
szívárgott, nyilváno
test mellett szatty
könyv feküdt. Az
írások révén kiderít
egy nemrég még du
lád egyetlen leánya
krach tette tönkre
hagyta a szülői h
rokonainál élt és
ságokban fordult n
az emlékkönyvön k
prémium szegélyez
küdt és ez még t
eset. Az áldozati
volt, csak selyem f

— Buddhista sz
Lincoln, mert gyűl
ténységet. London
ből érkező jelentés
buddhista templom
gek között avattak
egy titokzatos ide
rás befejezésével az
hatásu egyházi szó
ben leghevesebben
vallást és a keres
hogy a titokzatos
coln. A hírhedt m
anglikán lelkész é
a világháború ide
ból. Később külö
vol keleten bukkan
évvél ezelőtt ismét
mert egyik fiát, a
ben szolgált, rab
ítélték. Az angol
lvolták partraszáll
íranti gyűlölettel
és buddhista szer

— Eljegyzés. G
deáról eljegyezte
falva. (Minden k

— Az amerikai
ránya. Newyorkb
amerikai társaság
tárgyát képezi eg
néhány nappal ez
bemennie Greeny
közvetlenül az e
mert a véglegny
malítások megtéte
legény C. A. Mo
dig Reah Munro
gazdag szülők gy
előkelőbb ame
lakodalmi meghív
ezelőtt szíjjelk
hogy a templomi
ezer ember vesz
dalmon. A megh
háromezren. meg
ban és várták a
megérkezését. Na
dés, amikor közö
az esküvő elmar
felejtett a törvé
tenni azzal, hogy
az esküvő előtt
tette ki. A végle
tudomásul a fel
azonnal a polgá
felmentést kérje
tása alól. A p
hogy csak két n
az ügyben. A la
mulva meg is t
kevesebb vendég
lemetlenebb a d
gözös, amelyen
luba akart uta
így az ujdonsült
ramot állított o

HIREK

A UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Véget ért a finn-ugor kongresszus. Helsinki-ből jelentik: A finn-ugor kongresszus véget ért. A külföldi országokból érkezett testvéremzetbeli delegációk megkoszorúzták a finn nemzeti nagyságok szobrait s ezután finnországi vidéki kirándulásokra indultak.

Félmeztelen női holttestet találtak a newyorki strandon. Newyorkból jelentik: Titokzatos gyilkosság foglalkoztatja a newyorki rendőrséget. Jó messze a városból, a tengerparton félmeztelen női holttestet találtak. Gyönyörű szép, 24-25 éves leány az áldozat, akinek nevét a nyomozás érdekében titkolják. Csak annyi szivárgott, nyilvánosságra, hogy a holttest mellett szattánybőrbe kötött emlékkönyv feküdt. Az ebben található aláírások révén kiderítették, hogy az áldozat egy nemrég még dúsgazdag amerikai család egyetlen leánya. A családot a tözdekraich tette tönkre és emiatt a leány elhagyta a szülői házat. Azóta newyorki rokonainál élt és a legelőkelőbb társaságokban fordult meg. A holttest mellett az emlékkönyvön kívül rendkívül értékes éremmel szegélyezett színházi belépő feküdt és ez még titokzatosabbá teszi az esetet. Az áldozaton ugyanis ruha nem volt, csak selyem fehérnemű.

Buddhista szerzetes lett Trebitsch Lincoln, mert gyűlöli Európát és a kereszténységet. Londonból jelentik: Pekingből érkezett jelentések szerint egy ottani buddhista templomban fényes ünnepségek között avattak buddhista szerzetessé egy titokzatos idegent. Az avatási eljárás befejezésével az új szerzetes drámai hatású egyházi szónoklatot tartott, amelyben leghesebben ostromozta a keresztény vallást és a kereszténységet. Kiderült, hogy a titokzatos férfi Trebitsch Lincoln, a hírhedt magyar származású volt angoliank lelkes és angol képviselő, aki a világháború idején elmenekült Angliából. Később különböző kalandok után távol keleten bukkant fel, ahonnan néhány évvel ezelőtt ismét Angliába akart jutni, mert egyik fiát, aki az angol hadseregben szolgált, rablógylósságért halálra ítélték. Az angol hatóságok megakadályozták partraszállását és emiatt Európa iránti gyűlölettel utazott vissza Kinába és buddhista szerzetes lett.

Eljegyzés. Gottdenger Terikét Oradeáról eljegyezte Weisz Móritz Érmihályfalva. (Minden külön értesítés helyett.)

Az amerikai társaság legújabb botránya. Newyorkból jelentik: Az előkelő amerikai társaságokban élénk szóbeszéd tárgyat képezi egy lakodalom, amelynek néhány nappal ezelőtt kellett volna végbemennie Greenwichben. A lakodalom közvetlenül az esküvő előtt elmaradt, mert a véglegény bizonyos törvényes formalitások megtételét elmulasztotta. A véglegény C. A. Moore, a menyasszony pedig Reah Munroe volt, mindketten dúsgazdag szülők gyermekei és tagjai a legelőkelőbb amerikai társaságoknak. A lakodalmi meghívókat már két hónappal ezelőtt széjjelküldték s úgy tervezték, hogy a templomi szertartások után három ezer ember vesz részt a menyegzői lakodalmon. A meghívott vendégek, mintegy háromezren, meg is jelentek a templomban és várták a menyasszonyt és véglegény megérkezését. Nagy volt a megrökönyödés, amikor közölték a vendégekkel, hogy az esküvő elmaradt, mert a véglegény elfelejtett a törvény előírásainak eleget tenni azzal, hogy a házasságot öt nappal az esküvő előtt nyilvánosan nem hirdette ki. A véglegény kétségbeesetten vette tudomásul a felmerült akadályokat s azonnal a polgármesterhez sietett, hogy felmentést kérjen a kihirdetés formalitása alól. A polgármester kijelentette, hogy csak két nap múlva hozhat döntést az ügyben. A lakodalmat azután két nap múlva meg is tartották, de már sokkal kevesebb vendég jelenlétében. A legkellemetlenebb a dologban az volt, hogy a gőzös, amelyen a fiatal házaspár Honoluluba akart utazni, időközben elment s így az újdonsült férj és feleség más programot állított össze a nászutra.

Seypel volt kancellár kapott megbízatást az új osztrák kormány megalakítására

A szociáldemokratákkal is tárgyalni fog Seypel, aki koncentrációs kormányt szeretne létrehozni

Bécs, június 19. Ender dr. megbízatásának sikertelensége után az osztrák politikai életben szenzációs fordulat állott be. Ma délután Seypel dr., volt kancellár kihallgatáson jelent meg Miklas köztársasági elnökkel, aki a kihallgatás után kormányalakítással bízta meg a volt kancellárt. Seypel koncentrációs kormányt akar létrehozni és pedig a keresztény szocialisták, a gazdaszövetség és a nagynemzetek pártjának közreműködésével. Az új kormányból ezek szerint kimaradna Schober és pártja, valamint a legnagyobb osztrák

parlamentari párt, a szociáldemokrata párt is, mely nem hajlandó polgári koncentrációs kormányban részt venni. Seypel a késő esti órákban érintkezést keresett a szociáldemokrata párt vezetőivel, akiket arra akar rábírní, hogy ne tegyék lehetővé a kormányának parlamenti munkáját. Az erre irányuló tárgyalások még folyamatban vannak. Seypel a külügyminiszteri tárcát is meg akarja tartani, így tehát Schober az új kormányban nem fog résztvenni.

Megdrágul a tűzifa vasuti fuvarja. A CFR köztdomás szerint minden nyáron kedvezményes, úgynevezett szezon-tarifát léptet életbe a tűzifa szállítására. Ez a szezon-tarifa augusztus hónapban szűnik meg, úgy, hogy attól kezdve természetesen drágul a tűzifa tetemesen megdrágul. Minden gondos családfő és háziasszony jól teszi tehát, ha már most rendel meg teli tüzelőanyag-szükségletét a Fischer-fatelepen (Gyufagyár ucca 15, a repülőhídon túl), hogy a kedvezményes fuvarral behozott fát vehesse meg olcsó áron. A Fischer-fatelepen kívánatra házhoz küldi egy tisztviselőjét, aki az Ön lakásának és igényeinek megfelelő tüzelőanyag szállítására megteszi legelőkelőbb ajánlatát. Telefon 13-00.

A has teltsége, májtájéki fájdalmak, emésztési nehézségek, gyomorbelihurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával által megszüntethető és az agy, a szem, a tüdő, vagy szív felé irányuló vártolulások ellensúlyozhatók. Gyomor- és bélszűvelisták igazolják, hogy a Ferenc József vízzel, különösen az ülő életmód következtében jelentkező bajoknak nagyon kedvező eredményeket érnek el. A Ferenc József keserűvíz gyógyzertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Leégett egy szlovák község. Prágából jelentik: A rozenaui kerületben levő Dobsan községben kigyulladt egy csűr. A közvetlen utána keletkező vihar a zsarnokokokat széjjelherdta, úgy, hogy pilanatok alatt az egész község lángban állott. Mire a szomszéd 2-3 község tűzoltósága a veszélyeztetett község segítségére sietett, a község háromnegyed része a lángok martaléka lett.

Amundsen él? Newyorkból jelentik: Fiala ismert amerikai sarkkutató hosszú jelentést küldött a szovjetorszag kutatók és tudósok egyesületének, amelyben fejtegeti, hogy emlélete szerint Amundsennek még életben kell lennie. Ennek alapján az orosz kutatók egyesületének legutóbbi ülésén elhatározták, hogy a Malygin jégtörővel a Ferenc József földre tervezett expedíciójuk során a Rudolf szigetét is felkeresik, hogy ott Amundsen után kutassanak.

Megnyílt a nap- és légfürdő, hideg és meleg zuhanyal, a Diana fürdőben.

Nyolcvévi fegyházra ítélték Al Capone-t. Newyorkból jelentik: A bíróság az egész amerikai közvélemény óriási érdeklődése közben tárgyalta Al Capone csempészkirály bűnügyét, aki a tárgyaláson beismerő vallomást tett. A bíróság a banditavezért adóeltitkolásért, tiltott szeszgyártásért, valamint tiltott szeszitalok szállításáért és forgalombahozataláért nyolcvévi fegyházra ítélte, azonkívül négy vádlott társára szintén egytől nyolc évig terjedő büntetést rött ki.

BIKSZÁD GYÓGYFÜRDŐ. Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája nyitva június 1-től. Ivókúra, szénsavas fürdők, hidegvíz gyógyintézet, inhalatórium és strandfürdő. Állandó fürdő-orvos, vasut, posta, távirtda helyben. Elsőrendű diétás konyha, napi penzói 160 lejűl. Ort. izrnak kóser vendéglő. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság, Baia-Bic-sad, jud. Sätmar.

Közgyűlési meghívó. Ezennel értesítjük t. tagjainkat, hogy június 21-én, vasárnap d. e. 11 órai kezdettel tartjuk rendes évi közgyűlésünket a neológ elemi iskola nagytermében (Cal. Reg. Ferdinánd 54.), melyre önöket tisztelttel meghívjuk. Külön meghívókat nem bocsátunk ki. Kérjük t. tagjainkat, hogy minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek. Érdeklődőket is szívesen látunk. Erdélyi Zsidó Árvagondozó kolozsvári helycsoportja.

Borzalmas szélvihar és zivatar vonult végig Ausztrián. Bécsből jelentik: Délután félnyegytől három óráig átrendkívüli heveses zivatar dühöngött az osztrák fővárosban és Ausztria több pontján. A vihart tropikus hőség előzte meg, de közben csaknem husz fokkal esett a hőmérséklet. A vihar a külvárosokban számos épületet megrongált, fákat vetett az utestekre és háztetőket tépett le és sodort messzire. Vidéken az osztrák vasutaknak is nagyok a vihar-kárikák. A St. Pölten—Mariazell vonalon kidöntött táviróponznak akadályozzák a forgalmat, Floridsdorf—Kornburg között több évtizedes fák hevernek a pályateszten. A vihar Bregenz és Egg között áradást okozott. Az álmossott pályán megállott a közlekedés.

Felhívás. Goldstein Ábrahám deji, Piata Unirii 16. szám alatt levő üveg- és porcellánüzletét Wirtzberger Sándorné és Teszler Mátyás ügyfeleim át akarják venni. Ezuton felhívom a hitelezőket, hogy követeléseiket irodámban (Dej, Cal. Traian 9.) f. hó évi július 10-ig annál is inkább bejelenteni sziveskedjenek, mivel az ezen határnapig be nem jelentett követeléseket ügyfeleim nem fogják elismerni. Dr. Schwimmer Jenő ügyvéd Dej.

A Fumosa cigaretták újabb gyártmányai már nem sötétek és a dohányzók tömegei csatlakoznak az új gyártmányhoz.

Reuma, csusz, köszvény, isiás ellen biztos gyógyulást talál a bizusai (Büdöspataka, Szamos megye) gyógyfürdőben. Megnyílt május 17-én modernül átalakított, napi pánzió, 5-szóri étkezés és fürdő 180 lej, rituális étkezés 190 lej. Vasuti és autobusz közlekedés. Megrendelések Fürdőigazgatóság Bizusa-Ileanda címre küldendők.

Nem volt alkalmas tengeri utra a noirmoutieri halálhajó. Párizsból jelentik: A Noirmoutier sziget közelében elsüllyedt utasszállító hajó katasztrófájával kapcsolatban megindított szakértői vizsgálat megállapította, hogy a gőzös tengeri utra nem volt alkalmas és még viharmentes időben sem lett volna szabad elhagynia a Loire-t. Nantessban egyéb ként a tömegkatasztrófa több mint kilencven áldozatot, akiknek holttesteit partra vetette a tenger, eltemették. A temetésen részt vett Briand is.

Nem várható az európai gabonaimport megelénkülése. Hágából jelentik: Rotterdami jelentés szerint az európai gabonaimport közeli megelénkülése egyelőre nem várható, mert az államok, köztük elsősorban Német- és Olaszország igrkeznek lehetőleg minél kevesebb külföldi gabonát importálni.

Egyiptomban a felelős szerkesztők nem lehetnek képviselők. Londonból jelentik: Egyiptomban a törvényhozás új sajtótörvényt fogadott el, mely szerint felelős szerkesztők nem lehetnek a nemzetgyűlés tagjai. Az új törvény megkivánja a szerkesztőtől a betöltött 25 éves életkort és az egyiptomi állampolgárságot is.

A sómérok kerti ünnepélye. Már csak egy nap választ el a sómérok kerti ünnepélyétől. Városszerte nagy érdeklődés előzi meg a kétségtelenül nagyszabásúnak ígérkező ifjusági ünnepélyt. A sómérek lelkes gárdája fáradhatatlanul dolgozik a majális sikere érdekében. Az ünnepély vasárnap délután 4 órakor gyer mekdélutánál veszi kezdetét, majd a Haggibbor szertornacsapata és a Sóméret tornacsapata fogja mutatványával gyönyörködtetni a közönséget. Este kitünő műsorral összeállított kabaré, majd ezt követőleg reggelig tartó tánc lesz a szimfonikus jazz kísérete mellett.

NAPROL-NAPRA

A Bódeni-tó környékén vihar dühöngött. A kikötőkben számos hajó megsérült s összes ablakaik összetörttek. Lindau kikötővárosban károkat okozott a vihar, ugyszintén az ausztriai Bregenzben is. Heves zivatart jelentenek a vesztfáliai iparvidékről is, ahol a szél-rohamok mintegy száz házat lakhatatlanná tettek és több gyári raktárépület tetőzetét letépték és elsodorták. Holzhausen számos házának lakóit szük ségbarakkokban kellett elhelyezni, mert a házakban tartózkodás összeomlás veszélye miatt lehetetlenné vált.

A Do. X. német óriásrepülőgép többszöri sikertelen startkísérelt után még mindig a braziliai Natalban van. A gép Rio de Janeiro felé akart felszállani, de nem tudott felemelkedni a tengerészeti légi kikötő vizéről.

A Népszövetség Genfben rövidhullámú rádióállomás építését határozta el. Az állomás építkezését már megkezdték. Valószínűleg ez év decemberében lesz ünnepélyes felavatása.

Az év első öt hónapjában 143.4 millió dollár értékű arany érkezett az Egyesült Államokba. Májusban az aranybeáramlás 60.95 millió dollár értékű volt. Ebből 40.03 millió Argentínából, 15.65 Franciaországból, a többi Kolumbiából került az Egyesült Államok jegybankjának trezorjába. A május havi arany import rekordot jelent.

A nemzetközi aeroszövetség elhatározta, hogy az óceánrepülő pilótákat kongresszusra hívja össze az olasz fővárosba. A kongresszust a jövő májusban fogják megtartani.

A Nautilus még 500 mérföldnyire van az irországi Queenstowntól, ahova a Wyoming amerikai cirkáló vontatja.

Egyensúlyba akarják hozni a francia bortermelet a fogyasztással, mert az eddigi válságos helyzet a túltermelésben leli magyarázatát. A termelés átlagosan 65 millióhektoliter, de elhelyezési lehetőség csak 45 millió hektoliterre található. Most már maguk a termelők is belátták, hogy a termelést, valamint újabb területeknek szőlővel történő beültetését korlátozásoknak kell alávetni. Atmenetileg még rontani fogja a helyzetet a három év óta szőlővel beültetett területek hozama is, tehát a megfelelő intézkedések most már igen sürgősekké váltak.

A napokban Moszkvában is ballonrepülést hajtanak végre a sztratoszférába. A légügyi népbiztosság megbízásából a légügyi kutató intézet több tagja száll a magasba tudományos mérések eszközésére.

Ottawai jelentés szerint Kanada szesz-fogyasztása 19.3 millió 620 ezer 674 dollár értékű volt egy év alatt. Ezek szerint minden lakosra évi körülbelül 40 dollár értékű szeszfogyasztás esik.

Az afrikai Tanganyikában óriási rózsatermesztő telepet létesít egy angol tőkeérdekeltség. Perzsa rózsákat akarnak meghonosítani s nagyban természeteni az attar rózsaoalaj nyersanyagát.

NYILTTÉR *)

Köteleességszerűen igazoljuk, hogy A. S. Taubmann rámnicul-válceai cég május 10-én esedékessé vált 650 lej összegű utalványa tévedésből óvatoltatott, tekintve, hogy ezen összeg még az utalvány esedékessége előtt fizettetett ki. Goldber Sám. F. & Fiai Rt. Budapest.

*) E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a Szerk.

SPORT

A váradi közönség terrorja, a NAC durvasága és a bíró pártossága sem gátolta meg a Hungária győzelmét

Hungáriai—NAC 4:3 (2:3)

Oradea-Nagyvárad, június 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). Csütörtökön 7000 ember vonult fel a Hungáriának a NAC-al való mérkőzésére, de ugylát-szik, a nagyváradi közönségnek csak egy része ment a mérkőzésre abból a célból, hogy a Hungária fölényes, szenzációs játéktudásában gyönyörködjen. A közönségnek egy nagy csoportja ugyanis olyan botrányos jeleneteket produkált a pályán, amely egyáltalában nem válik díszére a nagyváradi sportdrukkereknek. Hevitheti bármilyen sportfanatizmus is a nagyváradi közönség Hungária-ellenes csoportját, semmiesetre sem volt lovagias eljárás a vendégszereplő többszörös magyar bajnokkal szemben, hogy parázs tüntetésekkel és a NAC játékosainak durvaságra való ösztönzésével gátolja meg a Hungáriát teljes játéktudása kifejtésében. Ugy látszik, a közönség egy csoportjának hangulata a NAC játékosaira és a bírora átragadt és az egyébként fair játékmódoráról ismert NAC sorozatos lerugásokkal tette harcképtelenné azokat a futballistákat, akikre sokkal különb sportteljesítmények várnak még, mint a NAC helyi viszonylatokban kétségtelenül kiemelkedő együttessére. A játékosok mellett a bíró is minden eszközzel a Hungáriát nyomta el, de még így sem sikerült a Hungáriát meggátolni abban, hogy ragyogó technikáját csillogtatva, kápráztassa el a közönség objektív részét.

Már az első percekben olyan Hungária fölényrel indult a játék, hogy óriási gólkülönbséggel győzhetett volna, de a Hungária, amely sokkal lovagiasabb, mint a nagyváradi közönség, itt sem törekedett gólrá, hanem Barátky két gólja után iskolajátékot igyekezett mutatni. Ez alatt az idő alatt Rónai két góljával egyenlít a NAC-nak kölcsönként játékosokkal kiegészített csapata. A félidő végén egészen ártatlanul 11-est ítelt meg a bíró a Hungária ellen, amiből a NAC a vezetőgólt is megszerezte. A második félidőben Barátky két góljával biztosítja be a győzelmet a Hungária, amelynek néhány játékos, köztük Hauer és Barátky dagadt bokával érkeztek vissza Kolozsvárra. Különösen feltűnő volt, hogy a nagyváradi közönség arra biztatta a játékosokat, hogy törjék el a Nagyváradról Pestre származott Barátkynak a lábát.

A nagyváradi botrányok semmiesetre sem alkalmasak arra, hogy az egyre jobban kiépülő magyar-román sportbarátságot kímélyítsék. Nem ártana, ha a nagyváradi alkerület megfelelő szankciókkal adna elégtételt az erdélyi turáját járó Hungáriának.

A romániai munkásválogatott cimen szereplő válogatott együttes, mely legutóbb Kolozsváron szerepelt, vasárnap Szatmáron játszik a szatmári válogatottal. A munkásválogatott összeállítása miatt egyébként eles harc indult meg az egyes munkásegyletek között. Így a marosvásárhelyi MTE és az aradi AMTE játékosai nem is szerepelnek a csapatban, annak ellenére, hogy né-

Az egész országban közismert elsőrendű és izletes konyhájáról

A GROSZ Ortodox Efferem

Timisoara-Temesvár, Lloyd-sor 11.

Menü rendszer:
40 lej 4 fogásos menü 40 lej.
60 lej 5 fogásos nagy menü 60 lej.
Allandó abona!
Esküvőket, banketteket vállal!
Kifogástalan kiszolgálás!
Utazó uraknak kedvezmény!

hány kiváló játékosuk van. A két egyesület egyébként nyilatkozatot küldött a lapokhoz, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy a kombinált együttest munkásválogatottnak nevezik, mert szerintük ez a csapat nem képviseli az ország munkás-sportját.

A Jugoszlávia elleni román válogatott játékosai. A döntőjellegű Balkánkupa mérkőzésre a szövetség a követ-

kező játékosokat jelölte ki, hogy a válogatott csapatban esetleg szerepeljenek: Kapusok: Szatmári, Czinczer, Zauber, hátvédek: Albu, Vogl, Russen, fedezetek: Robe, Steinbach, Moravetz, Szabó, Muresan. Csatárok: Kocsis, Bodola, Sepi, Stanciu, Glanzmann, Kovács. Kolozsvár sportja szép számban van képviselve a triálra meghívott játékosok között.

KÖZGAZDASÁG

Bukarestben 10, Aradon 8, kisebb helyeken 2 millió lej tőkével alakulhat bank

Pénzváltók és zugbankok nem használhatják a bank elnevezést

Bucuresti-Bukarest, június 19. A Iorga-kormány által tervbevetett új bank törvény előkészítő munkálatai megkezdődtek. Az új törvényből egyelőre csak annyi szivárgott ki, hogy az újonnan alakuló bankok minimális tőkéit limítálni fogják.

Eszerint Bukarestben csak tíz, Nagyváradon, Kolozsváron, Aradon, Temesváron és a hasonló nagyságu városokban nyolc, kisebb helyeken pedig két-

millió lej minimális tőkével alakulhat csak pénzügyintézet. Ezeket az összegeket az alakuláskor be kell fizetni.

Zugbankok, pénzváltók és egészen kis pénzügyintézetek a „bank” elnevezést nem használhatják.

Az összes bankok felett egy „Consi-liul Bancar” fog ellenőrzést gyakorolni, amelynek strukturája hasonló lesz a budapesti TEBÉ-hez.

TOZSDE

Cluj, 1931 június 19. Márka 39.98. Holland forint 68. Dollár 168.35. Font sterling 817³/₄. Francia frank 6.63. Lira 8.85. Cseh korona 499¹/₂. Pengő 29.40. Dinár 3. Schilling 23.70. Zloty 19.50.

Budapest, 1931 június 19. Francia frank 58¹/₂. Font sterling 816¹/₂. Dollár 167.90. Belga frank 23.40. Lira 8.80. Svájci frank 32.65. Cseh korona 4.98¹/₂. Schilling 23.65. Márka 39.93. Pengő 29.32. Holland forint 67.65.

Színház—Mozi

Hevesi Piroska növendékeinek utolsó hangversenye kedden, június hó 23-án este fél 9 órakor lesz a kat. gimnázium dísztermében. Részletes programok Királynál (Fötér) kaphatók.

Szinkör-Mozgó műsora

Szombaton: Rango. (Az év legnagyobb filmsikere! Egyetemi professzorok éppugy, mint kicsiny gyermekek, köny nyekig meghatva, lelkesedve fogadták a dzsungel époszáinak előadásait. Ez a film mindenkihez szól! Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Rango. (Rendes helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 5, 7, 9 órakor: Rango.

Hétfőn 3, 5, 7 órakor: Rango.

A pár estére hazatérő szintársulat műsora

Szombaton este 11 órakor: Lámpaláz! Operette-ujdonság, először! Budapest 150-szer adták. Az utóbbi évek legbrilliansabb operettje. Budapest, Bécs, Berlin operett évadjának legnagyobb színdarabja. Műtán ez lesz a jövő évad nagy sláger-operettje, ezáltal csak egyetlenegyszer mutatják be. A főszerepekben: Kondor Ibolyka Véghegyi Ica, Ihász Aladár, Selmezy. Rendes helyárak. (Kényes helyzetei miatt fiatal leányoknak nem való!

Vasárnap d. u. fél 3 órakor: Alvinci huszárok. (Kondor Ibolyka, Véghegyi Ica, Nádor Jenő, Ihász Aladár, Tompa fellépésével. Nagyon olcsó helyárak. Jegyek ára 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Hétfőn este 9 órakor: Huzd rá cigány! (Nagyon olcsó mozihelyárakkal. Balázs István vendégjátékával. Kondor Ibolyka, Véghegyi Ica, Ihász Aladár, Tompa, Leóvey, Selmezy felléptével. Jegyek ára 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Kedden este 9 órakor: Harapós férj.

Füszerkiskereskedők gyűlése. A Kereskedő Tanács (Sfatul Negustoresco) füszer és vegyeskereskedő szakosztálya folyó év június hó 21-én, vasárnap d. e. 9 órakor a Kereskedő Tanács Fötér 22, II. em. helyiségében a cukor és az italmérsi engedélyek ügyében taggyűlést tart. Tekintettel arra, hogy a cukoreladással és italmérséssel is foglalkozó kiskereskedőkre nézve a tárgyalandó kérdések életbevágó fontosságuk, nagyon kívánatos, hogy a gyűlésen minden egyes, az említett cikkekkel foglalkozó füszer és vegyeskiskereskedő feltétlenül jelenjen meg. A szakosztály elnöksége.

(Komjáthy Károly új óriási sikerű operettje először. Az idej operett-évad legnagyobb szenzációja. A szerző személyes vezénylete mellett. Kondor Ibolya, Kaszab Anna, Nádor Jenő, Ihász Aladár, Selmezy Mihály fellépése).

Szerdán este 9 órakor: Harapós férj. (Operette ujdonság 2-odszor). Csütörtökön este 9 órakor: Viktória. (Nagyon olcsó mozihelyárakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Az előadások jegyei már most megváltathatók a színház pénztáránál és az Ellen-zék könyvosztályánál.

OPERA MOZGO

Péntek: Eladott éjszakák. Szerelmi dráma. Német nyelvű amerikai hangosfilm. Főszereplők: Barbara Stanwick, Julia Compton, Mary Prevost, Ralph Graves, Lowel Schermann.

CORSO-MOZGÓ MUSORA

Szombaton 5, 7 és 9 órakor: A nagy vágy. Páratlan rendezésű filmpere-tt. A nagy Ufa-stúdió titokzatos élete. E filmben fellépnek az összes nagy világsztárok és pedig: Callia Horn, Lil Dagover, Anny Ondra, Liane Haid, Charlotte Susa, Fritz Kortner, Franz Lederer, Verebes Ernő, Huszár Puffy, Conrad Viedt, Jack Trevor stb. Műsor előtt: Eredeti Miklós Maus. Leszállított helyárak!

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: A nagy vágy.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Szombat, június 20.

Bukarest. 19: Grammfón. 19.40: Rádió egyetem. 20: Opera. Közben hírek. Budapest. 9.15: Hangv. — 9.30: Hírek. 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: „Zászlónk”. Ifjúsági előadás. 4.45: Pontos idő-

jelzés, időjárás, hírek. 5: A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánya. 6: Grammfónhangv. 7: Mit üzen a rádió. 8: Em-lékezés Gyóni Gézára. 8.40: Radics Józsa cigányzenekarának hangv. 9.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd az Operaház zenekarának hangv. Utána cigányzene.

Bécs. 22.10: Zenekar. Berlin. 20: Donizetti művei. Breslau. 22.45: Tánzene.

Frankfurt. 20: Mozart: Così fan tutte című vigerájája.

Langenberg. 22: Éjjeli hangv. Lipcse. 19.30: Részletek Puccini operáiból.

Varsó. 20.15: Könyvü zene. 22.20: Chopin művei.

Kattowic. 20.15: Könyvü zene.

Poznan. 22.05: Tánzene.

Milánó. 19.50: Grammfón.

Róma. 20.10: Grammfón. 21: Bizet: Carmen c. operája.

Brünn. 21: Rádiózenekar.

Osló. 22.05: Szavaltat. 22.35: Tánzene.

Vasárnap, június 21.

Bukarest. 19.15: Grammfón. 19.40: Rádióegyetem. 20: Rossini: Seviliai bor-bély. Utána hírek.

Budapest. 9: Ujsághírek, kozmetika. Utána: Istentisztelet. Majd pontos időjelzés, időjárás, azután az Operaház zenekarának hangv. 3.30: A földművelésügyi minisztérium előadása. 4.10: Szalónzenekar. 5.10: Száz éves vasút. 5.40: Kőszegi Teréz magyar nótákat énekel 6.50: Vidám karcolatok. 7.20: Zenekari hangv. 8.20: Sport. 8.40: Az asszony és a bolond. Dráma. Utána pontos időjelzés, időjárás, majd cigányzene.

Bécs. 21.25: Zenekari hangv.

Berlin. 20.30: Ábrándok és egyveleg.

Frankfurt. 20.40: Rádiózenekar. Glinka, Dvorak, Smetana művei.

Hamburg. 20.50: Hangv.

Lipcse. 18: Ogonahangv.

Langenberg. 19.45: Népszerű hangv.

Varsó, Poznan. 20.15: Filharmónikus hangv.

Kattowic. 22.20: Hangv. 23: Könyvü és tánzene.

Apro hirdetések

Önállóan dolgozó varróleányok felvétetnek Zádor Margit divatszalonjában Cluj, Calea Regele Ferdinand 48., reggel 8—9 óra között.

Gyermekkoszt. biciklit, nyugdíjat leolcsóbban a vásárolhat. Argyezék kívánatra ingyen. Gyermekkoszt 425 leutól kezdve

Corso Bazárban

ÉRTESÍTÉS
Elvállalom kézimunkáknak montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estéknél állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Szakácsnő vidéki nyaralótelep ort. kóser konyhájának vezetésére, július—augusztus hónapokra, kerestetik. Csakis kellő gyakorlattal bírók ajánlatát kérjük. Cím megtudható a kiadóban.

bármely sajtókiállításra használható. A rettegő főrabbi felügyelete alatt készül. Kapható engros és detailban: Legmann Mór Retteg, jud. Somes.

Kiadó azonnalra Széchenyi tér 40. sz. alatt 4 szobás lakás. Tárgyalni lehet: Metropol kávéház épület, II. emelet, 20. szám.

Jutányosan eladó Szilágysomlyón (Simleul-Silvaniei) két részről álló családi ház nagy telekkel. Érdeklődni Cuj, Str. Paris 30 szám alatt.

Kiadó augusztus 1-re a Metropol kávéház épületében ötszobás lakás. Tárgyalni lehet ugyanott II. emelet, 20.

Bal tefilin, balkore, baltekeé, und Gefliengel sochet, der auch chimis, rasche und rumänisch unterrichtet sucht Stelle für 1 August. Adresse: Izraelita kántor Ciacova, jud. Timis.

Kolozsvár legforgalmasabb uccák egyikében modern nagy üzlethelyiség, esetleg részekre elosztva, azonnal kiadó. Cím Rudolf Mossenál, Cluj.

Kiadó egy nagy szoba üresen, volt Széchenyi-tér 39. Háztulajdonosnál.

Az Uj Kelet as és bászai a na Oikkelnk után Jorras mezelel

Késiratok a megrzésre

Mihéz kezd letésnap

Jobb születésnap kaphatott volna J a parlament három gasztotta szépség lasztások fekélyeit. is a miniszterelnök Argetoianu-legénye telességüket, megál den a legnagyobb miniszterelnök lelk pincs oka háborog Most a végén k Jorga-kormány má dezhetett tiszta v ténetsen akarta azért, mert akkor szema magának tö szemre le kellett vo len egyszer volt választás, a nemze hány alatt, amikor ártt ugys tudta, l éleményének lega záléka mellette var zóta nem volt kor mely kísérletet me ad választásokkal. omániában tiszta dig, míg a jelen gy pártok rendsz koalíciós sziszter nglitát kivéve, va tllamban megvan. tt Romániában egy mely tiszta választá misítő győzelmet tu sak két ut kínálko ák a kisebb-nagyol zózt a hatalmat e yeképpen és akkor választást csinálni, mely az uralkodótól gnyalakítási megb gyedül vállalja a fe zentul is a esendő írók fogják megvá onatnyakat. Más m Sohasem fogjuk kormányának a Sem is lehet ezt post, hogy már tul ési vitán, kénytelen tul vesszük a dolgo zük, hogy a parla negalakult és a Jo gy—ahogy megsze ormányához szü em éppen tiszta ezte meg, hanem tésnap ajándékké tetnek éppen ez a ek jellege kettőztó kormányra és els szterelnökre. A mi sam szabad eifele tett meg ez a par háborog profess meg akarja nyugtat ecületesen és igaz sználma ezt az aj almat. Azt mondta gazolási vita során, ampány alatt nem mandzt, amit előde zaszthatott máskép g Romániában szol ák, hogy ez volt a ák, hogy uralom esa meg azonban lett neki mindena nie. A kezében va miniszterelnököt bol ty bizalma és a pa ak az a kérdés, h a korlátlan lehet